RAMAPOST
ESTABLISHED 2009
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

info@ramapost.com | www.Ramapost.com
P: 845.369.9600 | F: 845.369.9601
382 Route 59 Suite 264, Airmont, NY 10952

BS"D • **Vo. 2 | Issue 28 | No. 77** • **MONSEY:** Candle Lighting Erev Pesach - 7:11 • Shabbos Ends - 8:45 (72 min past shkiah) • April 9, 2020 • 15 Nisan, 5780

רם התורה

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

DIVREI TORAH FREELY PRINTED & DISTRIBUTED BY RAMAPOST

PESACH

Can be found inside the Anfei Erez Pesach Excerpts Booklet

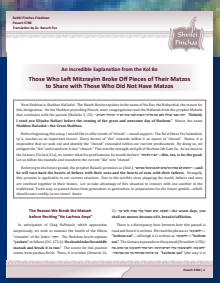

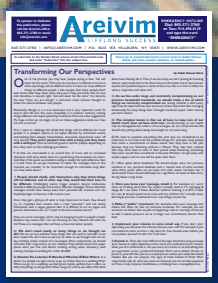

ENGLISH
DIVREI TORAH

SHVILEI PINCHAS • AREIVIM • MIZMOR L'DOVID • PARSHA PSHETEL

FOR SPONSORSHIP OPPORTUNITIES, CONTACT MITZVOS@RAMAPOST.COM SEE INSIDE FOR DETAILS >>

בס״ד

5780

פסח שמח

MAY YOU & YOUR FAMILY BE BLESSED
WITH A HEALTHY, SAFE & HAPPY PESACH!

▷ THE RAMAPOST TEAM ◁

RAMAPOST
ESTABLISHED 2009
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

info@ramapost.com | www.Ramapost.com
P: 845.369.9600 | F: 845.369.9601
382 Route 59 Suite 264, Airmont, NY 10952

Rabbi Pinches Friedman
Pesach 5780
Translation by Dr. Baruch Fox

Shvilei Pinchas

An Incredible Explanation from the Kol Bo

Those Who Left Mitzrayim Broke Off Pieces of Their Matzos to Share with Those Who Did Not Have Matzos

Next Shabbas is Shabbas HaGadol. The Mateh Moshe explains in the name of his Rav, the Maharshal, the reason for this designation. On the Shabbas preceding Pesach, most congregations read the Haftarah from the prophet Malachi that concludes with the passuk (Malachi 3, 23): "הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' 'הגדול' והנורא." **"Behold, I send you Eliyahu HaNavi before the coming of the great and awesome day of Hashem."** Hence, the name **Shabbas HaGadol—the Great Shabbas.**

Before beginning this essay, I would like to offer words of "chizuk"—moral support. The Ba'al Shem Tov hakadosh, zy"a, teaches us an important lesson. Every decree of "din" conceals within it an aspect of "chesed." Hence, it is imperative that we seek out and identify the "chesed" concealed within our current predicament. By doing so, we mitigate the "din" and transform it into "chesed." This was the strength and gift of Nachum Ish Gam Zu. As we learn in the Gemara (Ta'anis 21a), no matter what his predicament, he would declare: "גם זו לטובה"—**this, too, is for the good.** Let us follow his example and transform the current "din" into "chesed."

Referring to the future geulah, the prophet Malachi promises us (ibid.): "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"—**and he will turn back the hearts of fathers with their sons and the hearts of sons with their fathers.** Strangely, this promise is applicable to our current situation. Due to the terrible virus plaguing the world, fathers and sons are confined together in their homes. Let us take advantage of this situation to connect with one another in the traditional, Torah way, as passed down from generation to generation, in preparation for the future geulah—which should come swiftly, in our times! Amen.

The Reason We Break the Matzah before Reciting "Ha Lachma Anya"

In anticipation of Chag HaPesach, which approaches auspiciously, we wish to examine the fourth of the fifteen "simanim" of the Seder--"יחץ". The Shulchan Aruch explains **"yachatz"** as follows (O.C. 473, 6): **He should take the middle matzah and break it in two."** The source for this practice comes from parshas Re'eh. There, it is written (Devarim 16, 3): "שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי"—**for seven days, you shall eat matzos because of it, bread of affliction.**

There is a discrepancy here between how this passuk is read and how it is written. We read the phrase as "לחם עוני"—**"lechem oni"**—although it is written as "לחם עני"—**"lechem ani."** The Gemara expounds on this passuk (Pesachim 115b): "לחם עוני, לחם שעונין עליו דברים הרבה. דבר אחר לחם עוני, עני כתיב, מה עני שדרכו בפרוסה אף כאן בפרוסה". **"Lechem oni"** (the way it is

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL
לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה
רם התורה

read) **signifies that it is bread over which we pronounce many things. Another interpretation: Although we read it as "lechem oni," it is written as "ani,"** signifying that it should be eaten like a poor man eats his bread. **Just as a poor man usually eats broken pieces, so, too, here,** we fulfill the mitzvah **with a broken piece.** (Translator's note: In Hebrew, "onim" is derived from the word to answer; "ani" is a poor man.)

When do we break the matzah—at the start of the Seder or at the start of the meal? This matter is the subject of a dispute between the Rishonim. The Rambam writes (Hilchos Chametz U'Matzah 8, 6): **Afterwards, he recites the berachah "ahl netilas yadayim" and washes his hands a second time; for he diverted his attention** (from his hands) **during the time he was reciting the Haggadah. Then he takes two cakes** (of matzah)**, divides one of them, places the broken piece inside the whole one and recites the berachah "hamotzi lechem min ha'aretz."**

We find a different opinion in the Tur. He writes (ibid): **He should take the middle matzah and break it in two. He should give one half to one of those in attendance to safeguard it as the "afikoman" . . . He should place the other half between the two whole ones** (matzos)**; so that he will touch the whole one first when he goes to recite the berachah "hamotzi"—since that is the one, he should divide** (to partake from)**. Then he should raise the plate containing the matzos and recite "Ha Lachma Anya" etc. until "Ma Nishtanah."** According to the Tur, we break the matzah at the beginning of the seder, before reciting "Ha Lachma Anya." This is consistent with the ruling of the author ("michaber") in the Shulchan Aruch (ibid.). This, in fact, is the practice throughout the Jewish world and, therefore, the order of the "simanim" is: "קדש ורחץ כרפס יחץ..." Only after breaking the middle matzah, do we proceed with the reading of the Haggadah—the "siman" of "מגיד".

The Beis Yosef (50) presents in the name of the Kol Bo a rationale for this practice. A similar explanation is presented by Rabeinu Manoach in his gloss on the Rambam (ibid.). They both emphasize that the matzah is divided before reciting the Haggadah. Thus, we adopt the practice of a poor man, so that we can say: "הא לחמא עניא"—**This is the bread of poverty.**

With this understanding, the practice outlined by the Tur and the "michaber" makes perfect sense. First, the middle matzah is broken into two pieces; then, the plate with the matzos is raised and we begin reading the text of the Haggadah, beginning with "Ha Lachma Anya." As explained, the two things are related. We adopt the practice of a poor man, so that we can truly say: **"This is the bread of poverty."**

Nevertheless, we still have a difficulty. This opening passage of the Haggadah refers to the **"bread of the poor man"** and the words: **"Let all who are hungry come and partake"**—refer to the meal. So, why is **"Ha Lachma Anya"** recited prior to the mitzvah of recounting the story of "yetzias Mitzrayim"? Seemingly, it would have been more appropriate to recite this passage after the berachah "גאל ישראל"—after completing the story of the exodus. Just as we eat the "maror" prior to the meal, we could also break the middle matzah--"יחץ"—and recite **"Ha Lachma Anya"** prior to the meal.

Combining the Two Elucidations
"לחם עני" and "לחם עוני"

We find a wonderful explanation in the teachings of the author of the Tanya in Shulchan Aruch HaRav (473, 36):

The rationale is that the Haggadah must be recited over matzah with which it is fit to fulfill one's obligation, as it says: "You shall eat matzos, because of it, 'lechem oni.'" Thus, the Sages elucidated the phrase "lechem oni" **to mean "bread over which one responds with many words." And since it is written "לחם עני" without the letter "vav," the Sages elucidated** the phrase "lechem oni" as **"lechem ani"**--"poor man's bread"—and commented: **"The habit of a poor man is with a mere piece of bread; so, here, too, one should partake of only a piece of bread.** In other words, **the matzah with which one fulfills his obligation should not be whole, but merely a piece—over this, he should recite the Haggadah.**

Let us explain. We found two elucidations in the Gemara. Since we read the words as **"lechem oni,"** we recite the Haggadah over this matzah. However, since the words are written as **"lechem ani,"** we require that the matzah

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL
לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה
רם התורה

resemble a poor man's bread. By breaking the middle matzah and performing the step of **"yachatz"** at the beginning of the Seder, we accomplish both goals. Furthermore, this explains very nicely why we recite **"Ha Lachma Anya"** before recounting the events of "yetzias Mitzrayim," instead of waiting to recite it right before the meal.

Now, it is incumbent upon us to explain why HKB"H commanded us to eat the **"bread of a poor man"** on the night of the Seder. We cannot conjecture that it relates to the poor among the people of Yisrael, seeing as they departed Mitzrayim with great wealth; they were all rich. As the Torah teaches us, they were instructed before the exodus (Shemos 11, 2): **"דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב"—please speak in the ears of the people: Let each man request of his fellow and each woman from her fellow silver vessels and gold vessels.** Thus, HKB"H kept His promise to Avraham Avinu (Bereishis 15, 14): **"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"—and afterwards they shall leave with great possessions.** That being the case, why did HKB"H deem that the mitzvah of eating matzah should be fulfilled in the form of **"poor man's bread"**?

Additionally, we will examine another aspect of **"yachatz"** that occupies the commentaries. When we break the middle matzah into two pieces, we leave one piece to fulfill the mitzvah of eating matzah; yet, we conceal the larger piece for the "afikoman." Why do we combine these two requirements? We could simply take a piece of matzah for the "afikoman" at the conclusion of the meal.

Furthermore, the Magen Avraham (473, 21) writes in the name of the Maharil that the reason we set aside the larger piece of matzah for the "afikoman" is to illustrate how dear the mitzvah is to us. This was also the minhag of our teacher, the Arizal; in Sha'ar HaKavanos (Pesach 6), he explains the mystical reasons for this minhag. Nevertheless, it is worthwhile for us to explain the matter in a way that appeals to everyone.

A Fascinating Explanation from the Kol Bo

I believe that we can answer all of these questions based on a fascinating explanation from the Kol Bo concerning "Ha Lachma Anya." The commentary of the Kol Bo on the Haggadah is a cornucopia of information; yet, for some reason, it is not publicized sufficiently. Here is the passage from the Kol Bo:

"הא לחמא עניא. פירוש, זו הודעה לתינוקות, למה אנו מחלקין המצה לשתים כדרכו של עני, דלחם עוני אכלו אבותינו במצרים דרך חיפזון, והיו אומרים זה אל זה, כל דכפין ייתי וייכול, כלומר כל מי שלא התקין יבוא אצלי, שהרי אצלי מתוקן, וכל מאן דצריך ייתי ויפסח ולא יתמהמה על זה. השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל, כלומר יש לנו לשמוח על זה שאנו נאכל עתה בחפזון, לשנה הבאה נהיה בארץ ישראל, ונאכל שם במתון כרצונינו, ואם השתא אנו עבדים, לשנה הבאה נהיה כולנו חפשים, כל זה מספר שאמרו אבותינו ואנו עושין דוגמתן".

"Ha Lachma Anya" is an announcement to the young children, explaining why we divide the matzah in two, in the manner of a poor man. It is because our forefathers in Mitzrayim ate poor man's bread due to the necessary haste. Hence, they said to one another, "Whoever is in need should come and partake." In other words, whoever did not prepare should come to me; for, I have it (bread) ready. "Let all who are in need come and celebrate the Pesach"—and he should not hesitate to do so. "For the present, we are here; but next year, we will be in Eretz Yisrael." In other words, we should rejoice that we are eating now in haste; for, next year, we will be in Eretz Yisrael, and we will eat there comfortably, as we wish. And if "in the present, we are slaves, next year we will all be free men." This passage recounts what our forefathers said, and we follow their example.

Let us elaborate based on the passuk cited above (Devarim 16, 3): **"For seven days, you shall eat matzos because of it, bread of affliction; because you left the land of Mitzrayim in haste."** Rashi provides the following clarification: **"Bread of affliction"—bread that reminds us of the affliction that they suffered in Mitzrayim. "Because you left . . . in haste"—and dough did not have adequate time to leaven.** This teaches us that we eat the "lechem oni," because they departed in haste and did not have enough time to prepare proper bread. Similarly, the korban Pesach in Mitzrayim was eaten in haste, as it is written (Shemos 12, 11): **"'ואכלתם אותו בחיפזון פסח הוא לה'—you shall eat it in haste; it is a Pesach-offering to Hashem.**

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL
לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה
רם התורה

Therefore, according to the Kol Bo, immediately after performing the step of **"yachatz,"** we explain to the young children: **"This is the poor man's bread that our forefathers ate in the land of Mitzrayim."** We break the matzah in two, because we want to fulfill the mitzvah with a mere piece of matzah, imitating the behavior of an "ani"—a poor man. This commemorates the fact that Yisrael ate poor man's bread while departing Mitzrayim, due to the need for haste. They did not have enough time to prepare and bake normal bread.

Then, we explain to the children that due to the haste, many among them were not able to prepare matzos and the other Pesach foods for themselves. Hence, those who did prepare, generously said to their brothers (while leaving Mitzrayim): **"Whoever is hungry, let him come and eat"**—realizing that there were those among them who did not have ample time to prepare; **"whoever is in need, let him come and celebrate the Pesach"**—they offered to share their Pesach supplies with anyone who needed them.

Then, then encouraged one another: **"Now, we are here"**—we are eating the matzos and the korban Pesach hastily due to the circumstances of the exodus; however: **"Next year, we will be in Eretz Yisrael"**—we will eat leisurely, as free men. Everyone will have ample time to prepare for the chag. **"Now, we are slaves"**—fleeing for our lives from Mitzrayim; **"but next year, we will be free men"**—celebrating leisurely, without stress.

Thus, we learn a tremendous chiddush from the Kol Bo. Even during the exodus, those who left Mitzrayim performed **"yachatz."** They broke off pieces of their whole matzos to share with those who did not have matzos. Those "ba'alei chesed" announced: **"Whoever is hungry, let him come and eat; whoever is in need, let him come and celebrate the Pesach."** It now makes perfect sense why HKB"H commanded us to eat matzah on the night of Pesach like a poor person eats—**"lechem ani."** We are reenacting the tremendous "chesed" performed by those who actually left Mitzrayim at the time of the exodus. They broke off pieces from their whole matzos to share with their friends in need.

I Recall the Chesed of Your Youth

It is with great pleasure that we will continue to revel and delight in the explanation of the Kol Bo. It will illuminate for us many issues related to Chag HaPesach. We will begin with a wonderful passage in the Tanna D'Vei Eliyahu Rabbah (Chapter 24): **"יוצאי מצרים מצוה אחת היתה בידן, והיתה לפני הקב"ה נוח הרבה יותר מן מאה מצוות, ומהי המצוה אחת שהיתה בידם, שעשו כולם אגודה אחת, וכרתו ברית לגמול חסד זה עם זה".** **Those who left Mitzrayim had only one mitzvah; and it was more pleasing to HKB"H than one-hundred mitzvos. What was that one mitzvah? They formed a single unit, and they made a covenant to perform "chesed" with one another.**

What is the "chesed" alluded to in the Midrash? And why was it necessary? Based on the explanation of the Kol Bo, the answer is simple and straightforward. The Midrash is referring to the fact that they broke off pieces of their whole matzos and announced: **"כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח"**. In this manner, they fulfilled the covenant to perform "chesed" with one another.

This explains very nicely the enthusiastic praise of Yisrael expressed by HKB"H through the Navi (Yirmiyah 2, 1): **"ויהי דבר ה' אלי לאמר, הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".** **The word of Hashem came to me, saying: Go and call out in the ears of Yerushalayim, saying: "Thus, said Hashem, "I recall for you the kindness of your youth, the love of your nuptials, your following Me into the wilderness, into an unsown land."**

We understand that Bnei Yisrael followed HKB"H into the wilderness without provisions, demonstrating their tremendous emunah in Hashem. But why does He describe it as **"the 'chesed' of your youth"**? What "chesed" did they perform by going into the midbar? Perhaps, it would have been more appropriate to say **"אמונת נעוריך"—the emunah of your youth.** However, let us interpret this passuk in keeping with what we learned from the Kol Bo. HKB"H is emphasizing that not only does He remember the fact that Yisrael forged into the wilderness without provisions, but He also remembers **"the 'chesed' of your youth"**—the praiseworthy "chesed" they performed during the exodus.

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה

רם התורה

They shared their matzos with one another by breaking off pieces for those who did not have.

This explains magnificently the widespread, age-old minhag in Jewish communities to distribute supplies to the poor before Pesach "קמחא דפסחא"—literally **"flour for Pesach."** In the Shulchan Aruch, the Rama writes (O.C. 429, 1): "ומנהג לקנות חיטים לחלקן לעניים לצורך פסח"—**it is customary to buy wheat and distribute it to the poor for the sake of Pesach.** But why do we buy them wheat? Why don't we simply give the poor and needy money like we do throughout the year? Then, they can use the funds to purchase whatever they need for the holiday. Additionally, why does the Rama state that the minhag is specifically to **"buy wheat"** for the sake of Pesach, and he fails to mention the other necessities required for the chag, such as wine and meat? Most certainly, these other necessities are also included in the minhag.

In light of what we have learned, the answer is amazingly simple. With this minhag, we commemorate the "chesed" performed during "yetzias Mitzrayim"—everyone broke off pieces of their whole matzos, made of wheat, to share with their brothers who did not have any. Therefore, it is the accepted, time-honored, Jewish minhag to purchase wheat and distribute it to the poor. In truth, however, all Pesach needs and supplies are included in this minhag, in keeping the announcement they made during "yetzias Mitzrayim": "כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח".

Those Leaving Mitzrayim Took the Smaller Pieces for Themselves

Continuing onward on this glorious path, we will now focus on the tradition of **"yachatz."** We break the intact middle matzah into two pieces. With one piece, we fulfill the requirement of **"lechem ani"**—consuming the matzah the way a poor man eats bread. The other piece is concealed as the "afikoman," to be consumed at the end of the meal. Furthermore, the smaller piece is used for the mitzvah of eating matzah; while the larger piece is used for the "afikoman."

Let us provide an explanation based on the enlightening chiddush of the Kol Bo. As explained, we wish to commemorate the enormous "chesed" performed by those who left Mitzrayim during the exodus. Now, it is almost impossible to break a matzah into two equal pieces; there is always a larger piece and a smaller piece. Nevertheless, during "yetzias Mitzrayim," those performing the "chesed" gave the larger pieces to their friends in need and kept the smaller pieces for themselves.

Therefore, when we reenact the events of "yetzias Mitzrayim" at our Seders, we do the same. We keep the smaller piece of the middle matzah for ourselves, to fulfill the mitzvah of eating matzah during the meal. We hide the larger piece for the "afikoman." It symbolizes the very important mitzvah of giving tzedakah, whose merit is hidden in the heavens for Olam HaBa. Here is a pertinent passage from the Gemara (B.B. 11a):

"מעשה במונבז המלך שבזבז אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשני בצורת, וחברו עליו אחיו ובית אביו ואמרו לו, אבותיך גנזו והוסיפו על של אבותם ואתה מבזבזם. אמר להם אבותי גנזו למטה ואני גנזתי למעלה, שנאמר (תהלים פה-יב) אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף. אבותי גנזו במקום שהיד שולטת בו, ואני גנזתי במקום שאין היד שולטת בו, שנאמר (שם פט-טו) צדק ומשפט מכון כסאך".

There was an incident involving King Munbaz, in which he depleted his treasures and the treasures of his predecessors (to feed the poor) **during years of famine. His brothers and his father's family banded together against him. They said to him, "Your fathers hoarded their wealth and added to the fortune of their forefathers; yet, you are squandering it away." He replied to them, "My fathers hoarded** (their wealth) **down below, but I have hoarded** (my wealth) **up above . . . "My fathers hoarded in an insecure place** (literally: "a place that the **hand** of others controls)**, but I have hoarded in a secure place** (literally: that the **hand** of others does not control)**."**

I Will Perform Wondrous Feats Like the Days of the Exodus

Now, we can enjoy piecing together all the pieces of the passage of **"Ha Lachma Anya."** As we know, the night of Pesach is designated as the time for the future geulah, as it is written (Shemos 12, 42): "ליל שימורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה שימורים לכל בני ישראל לדורותם"—**It is**

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL
לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה
רם התורה

a night of anticipation (vigil) for Hashem to take them out of the land of Mitzrayim; this night is Hashem's, guarding all of Bnei Yisrael for their generations. The Gemara expounds (R.H. 11b): "**בניסן נגאלו בניסן עתידין ליגאל, מנלן, אמר קרא ליל שימורים, ליל המשומר ובא משמת ימי בראשית**". **In Nissan, they were redeemed; in Nissan, they are destined to be redeemed. From where do we know this? The Torah says: "It is a night of anticipation," a night that has been anticipated since the six days of creation and onward.** Rashi comments: **Anticipated and designated for geulah.**

Furthermore, with regards to the future geulah, HKB"H promises (Michah 7, 15): "**כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות**"—**as in the days you left the land of Mitzrayim, I will show it wonders.** We have learned that Yisrael were taken out of Mitzrayim in the merit of the covenant they made—agreeing to perform "chesed" with one another. They complied with this covenant when they graciously broke their matzos into pieces to share with those who didn't have any. In similar fashion, we will exit galus le'asid la'vo in the merit of the mitzvah of tzedakah. The Gemara expresses this fact as follows (B.B. 10a): "**גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות**". **Tzedakah is great, because it brings the geulah closer, as it is stated** (Yeshayah 56, 1)**: "So said Hashem, 'Keep justice and do charity, for My salvation is near to come and My charity to be revealed.'"**

In summary, we have achieved a better understanding of the opening passage of the Haggadah. We begin: "**הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים**"—our forefathers ate their matzos like a poor man eats bread. They broke their whole matzos into pieces to share with others who did not have any matzos. This was a wonderful act of "chesed." To announce this "chesed," they called out loud: "**כל דכפין ייתי וייכול**"—let whoever is hungry and did not have ample time to prepare matzos come and eat with us; "**כל דצריך ייתי ויפסח**"—and let whoever lacks any of the other necessities of Pesach come and celebrate with us. In this merit, HKB"H took them out of Mitzrayim.

Now, the Mishnah teaches us (Pesachim 116b): "**בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים**"—**in each and every generation, one is obligated to view himself as though he has departed from Mitzrayim.** Let's apply this to our current discussion. Yisrael merited leaving Mitzrayim, because they committed to perform acts of "chesed" with one another. Similarly, by following their example, performing acts of "chesed" for our fellow Jews, we will merit going from galus to geulah. Thus, we conclude this opening passage of the Haggadah with the encouraging words: **"Now, we are here; but next year, we will be in Eretz Yisrael; now, we are slaves, but next year we will be free men."** This is the promise and assurance HKB"H gave us: **We will witness wonders like those of the days we left Mitzrayim**—swiftly, in our times! Amen.

Our thanks and blessings are given to those who donated for the publication of our weekly dvar Torah for the merit of אחינו בני ישראל

Special blessings to Arthur & Randy Luxenberg for their generous support and for being an integral part of spreading the weekly Shvilei Pinchas לזכות of their wonderfull parents and children

Sam & Joyce Flaster לזכות thier wonderfull parents & children

Family Madeb for the Refuah Shelimah of Lea bat Virgini

To receive the mamarim by email: mamarim@shvileipinchas.com

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה

רם התורה

To sponsor or dedicate this publication, please call the Areivim office: 845-371-2760 or email info@areivim.com

Areivim
LIFELONG SUCCESS

EMERGENCY HOTLINE
Dial: 845-371-2760
or Text: 914-490-8129
and type the word
"EMERGENCY"

845-371-2760 | INFO@AREIVIM.COM | P.O. BOX 166 HILLBURN, NY 10931 | WWW.AREIVIM.COM

To subscribe to the Weekly Email, please email info@areivim.com and enter "Subscribe" into the subject line.

Please go to www.TorahAnytime.com to listen to Rabbi Shmuel Gluck, and other popular speakers, on TorahAnytime.

Transforming Our Perspectives

By Rabbi Shmuel Gluck

One of the phrases you may hear people saying is how "life will never be the same". That may be true but it is difficult to know in what way things will be different since it means so many different things to different people. I also assume that many people don't even know what they mean when they say it. They just know that it's true and, therefore, it sounds right. "Life will never be the same" has become the new "How are you doing?", a comment made without thought to break the silence between two people.

Potentially, though, it is a true statement and a very important truth. To ensure that life isn't the same (hopefully, in a positive manner), making things different will require planning in advance. Here are a few suggestions. My hope is that we can begin to act on these suggestions while our lives are still in turmoil.

First, I want to challenge the belief that things will be different for most people. It is people's nature to be highly affected by emotional events, internalizing them deeply. Nevertheless, emotional experiences wear off very quickly. **They enter people's lives with a bang and they leave with a whimper.** That can be both good or bad for people, depending on how they react to the challenging incidents.

If all that we internalized is an overall fear of crisis, and an increased obsession with early death, then it's a good thing that emotions are short-lived. But, if this event succeeded in being a catalyst for self-reflection, then it is bad. How do we get ourselves to retain the messages that, at this moment, we consider to be important enough to internalize long after our lives settle down?

1) **People should clarify with themselves why they think things will be different and in what way they would like their lives to be different.** Challenging events trigger people's natural tendencies, therefore different people will extract different messages. Those individual messages should have always been their personal life missions and can hopefully begin to become a life mission now.

Once they get a glimpse of what is truly important to them, they should try to crystalize that mission into a crisp "one-liner" and not satisfy themselves with a vague, general idea. It is difficult to act on vague and general statements such as, "I need to become a better person".

Here are some messages which may be banging around in people's heads. Readers may notice that I am not focusing on why Hashem did what He did. These are messages that will help us become better people.

A) **We don't need nearly as many things as we thought we did.** We can survive without many things that we used to consider to be basic needs. We don't have to eat out as often as we thought and we can buy clothing online instead of in boutiques. More importantly, we should minimize their importance to our children. They should know that paper plates work just fine and there's nothing wrong, when necessary, with making a backyard wedding for under $1,000.

B) **Koheles: Tov Loleches El Bais Avel Mileches El Bais Mishte.** It is better (i.e. people can gain more) to go to a Shiva than to a wedding. Why? When we go to a wedding, we feel good, maybe uplifted, but it offers us little, if anything, in self-growth. When we go to a Shiva, we reflect. We think about how fleeting life is. Then, if we are lucky, we start picking & choosing what is really important in life. Even if we are fortunate not to have known anyone who passed away as a result of the virus, this is a time to reflect on what is important and what isn't.

C) **As we live under siege and constantly compromising on our previous household standards, we should make a list of which things we correctly compromised on.** Giving children a bath every night may be important but now we know it's less important than managing emotionally. So many things that I thought mattered (super clean rooms) just don't matter.

D) **The simplest lesson is that we all have to take care of our health more than we have until now.** Compromising on our health may be manageable but, when a virus emerges, we are compromised. We should stop joking about being overweight or not exercising.

E) We need to question everything that until now we considered to be important in our lives, even the smallest things. For example, many people have made a commitment to Daven better than they have in the past because they are Davening without a Minyan. They may have realized that they don't have to look at their phone when Davening, something they never would have considered in the past. Mothers can get away with simple suppers and no one will be upset with them.

F) I often speak about databases. We should always store our previous incidents in our personal database with a mental note of what worked, what didn't work, what we survived, and what seems harmless but is detrimental. There should definitely be a significant increase of data entry during these trying times.

2) **Once you know your message, detail it.** For example: a) I won't insist on clothing every Yom Tov unless I actually need it. I'm managing & happy. B) I can make a Sheva Brochos without catering it at $75 a head. C) I can, & should, spend more time with my children. D) I actually enjoy learning & see how it enhances how I see things around me.

3) **Make a "public" statement.** For example, share your message with others. We often do that to motivate ourselves. For example, we will announce to others that we plan on beginning a diet or starting a Chavrusa so that it places pressure on us to begin our commitment sooner than later.

4) **Implement your mission in some small way**. If you don't start right away, you decrease the chances that you ever will. For example, if you committed to learn an hour a day, learn for five minutes even before you can position yourself to learn for a full hour.

5) **Sustain it.** That's the most difficult of all steps. If and how long you keep your mission in sight, depends on how much you understood your mission when you first undertook it. Do you see it as a chore, or as something that you appreciate to be a preferred lifestyle? Don't serve boiled chicken to prove to yourself that you are a simple person unless you really like boiled chicken. But you can prepare one type of meat instead of three. Most importantly, only do what you want, not because you are socially supposed to. Then, it only requires mindfulness, a challenge but a manageable one.

LAYOUT BY RAMAPOST.COM

PESACH 5780

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה

רם התורה

Mizmor L'Dovid

Divrei Torah Inspired by the Torah Commentaries of
Rav Shimshon Raphael Hirsch zt"l

Pesach - 15 Thoughts and Takeaways for the 15 Part Seder

An Approach Inspired by Rav Shamshon Raphael Hirsch zt"l

David Gurwitz

First, *haggadah* (17) *shel* (330) *Pesach* (148) *eim hacollel* is *begematria* 496, which is *begematria malchus*! As we prepare to sit at Hashem's *shulchan* - from the word *shelach* - sent - let us try to prepare, amidst the pre-Pesach feeling of living on a non- stop conveyor belt - to elevate ourselves, and to feel the gratitude for what gifts Hashem continues to send us on all levels including the sense of malchus that being a part of His people formed on this night should bring out in us.

Another connected thought to have here is that the letters of the word *shelach - shin lamud ches* - forms the last letters of the three words we say at the beginning of *Vayikra - aish al hamizbe'ach - fire on the offering place.* The table is to serve as an ongoing deep source of influence beyond the seder!

Second, when we *daven shemoneh esray* and say *atah chonein le'adam daas - you graciously give man knowledge* - let's remember all year that the last 4 letters spell the word *matanah* - gift - which is also *eim hacollel begematria malchus.*

Third, in this regard, keeping in mind the *Kavana* of saying and repeating the *Shema* during the seder is something that was practiced by many *tzadikim*. It is helpful to consider that the three letters of the word *Shema* spell the expression *ohl malchus shamayim*!

Fourth, we continue our series on preparing for prayer with a tremendous hint from Pesach to have all year, when we say, in *davening, ana bekoach.* There are *forty words* contained in it. The second set of six are: *kabeil rinas amcha sagbeinu ta'hareinu norah - accept the prayer of your people strengthen us, purify us, Awesome Hashem*! The first letters spell *korah satan - cut off the adversary* - and *kora satan* is *begematria Pesach, Matzah Marror*!

Fifth, the seder is a place for us to experience Bereishis individually, besides representing the birth of the Jewish nation. The word *Bereishis* is *begematria* 913. The value of the first letters of the first 14 sections of the seder - *kadesh, urchatz* , etc - add up to 913 - *Bereishis!* The value of Pesach (148) v (6) *Atzeret* (760) - referring to Shavuos - plus 1 - 914, which is *Bereishis eim hacollel*! The seder prepares us for matan Torah fifty days later.

Sixth, continuing the Bereishis - Pesach connection, *chazal* teach us that all of the 15 kindnesses articulated in *dayenu* have their root in yetzias mitzrayim which is the first one mentioned. Just like first day of creation is *yeish me-ayin* - something from nothing - contained in the first "somethings" were all creations that we see today. In yetzias Mitzrayim, Hashem also violated the natural order again in the plagues and then in splitting the sea. Yetzias Mitzrayim was the new order - Jews managed above "nature" - which was organized in the original 6 days of creation.

Seventh, Rabbi Mayer Birnbaum's nineteenth suggestion in *Pathway to Prayer* for concentrating during *tefillah* is as follows: *"Ralbag [R'Levi ben Gershon (1288-1344] (Shmuel 1, chapter 7, the seventh benefit) - An abundance of prayer and crying helps concentration, and therefore, the Sages*

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה

רם התורה

(Brachos 32b) have said that the gates of tears are never sealed; and an abundance of prayer causes a greater attachment to Hashem." In the *seder*, we dip the potato in salt water to remind us our tears then.

Eighth, the Malbim explains that the 15 parts of the seder reflect the 15 *shir ha'malos* in *Tehillim kapitel* 120 to 134, and the 15 steps of *ma'alos* leading to the Inner courtyard of the Beis Hamikdash.

Ninth, Moshe Rebbeinu lived to 120 - and, although he is only mentioned once in the Haggadah, there is a hint via the 15 steps, since one and two and three - up to 15 - add up to 120, which is how long Moshe lived!

Tenth, this (hopefully) cumulative process of spiritual gain is seen in how the word *ma'alos* is connected to the word *l'aleh* - exalting. We praise Hashem with a list of praises one step higher than other - and (hopefully) allow ourselves to be moved each time!

Eleventh, Rabbi Yaacov Wehl in *The Hagadah with Answers* discusses the significance of these fifteen acts in *dayenu* - since there could be many more:

"The Gra writes that the number 15 represents the 7 levels of heaven plus the earth plus the seven levels in between. Tehillim 68:5 says: extol Him who rides upon the heavens of Kah, His name. and Kah - Yud Kei - has a value of 15. Avraham to Shlomo was 15 generations, who built the Beis Hamikdash, fifteen days to a full moon."

Twelfth, the Olelos Ephanim explains that Yetzias Mitzrayim was Day 15 of Nisan, with the following *remez* from the Torah: today you are going out in the month of spring - *aviv* - which is begematria 15. Dovid is begematria 14, and he lived 14 generations after Avraham. We get rid of chametz on day 14 of Nisan, since Pesach is a step in history from Avraham to Dovid who eliminated chametz - evil - from israel via removal of idolatry. Shlomo, Dovid's son, is *mispar katan* 15 and he reached the highest level before a fifteen generation decline, leading to the destruction of the Beis Hamikdash. (Shemos 17:16 states: *for the yad is on the throne of kah,* referring to *Amalek*. *Yad* is the value of 14, like Dovid, whose hand ruled the world and whose son Shlomo sat on the throne after.

Thirteenth, the 15 elements of Hashem's benevolence corresponds with many "fifteens" as brought by Rabbi Osher Chaim Levene in *Jewish Wisdom in the Numbers*. Rabbi Levene brings other examples where spiritual ascent reaches its peak with the number 15 - including the 15 years of overlap of the lives of 'Avraham Yitzchak and Yaakov, and the monthly placement of the festivals. Hashem appeared to the avos 15 times. The morning prayers begin with 15 blessings expressing gratitude to Hashem. *Pesukei d'zimra*, Verses of Praise, start with *hodu*, whose opening 15 verses were sung when the Ark was returned. *Yishtabac*h ends *pesuke*i *d'zimra*, and it has 15 expressions of praise. The first two paragraphs of the morning *shema* has 15 verses. It is then followed by *emes v'yatziv,* which has 15 phrases! Finally, *birchas Kohanim* has 15 words, and serves as the conduit for heavenly blessing to come down to the world.

Fourteenth, Rabbi Levene shows that the nation of Yisrael was formed from 3 avos and 12 sons. a total of 15 personalities. Conversely, Yishmael was 15 when he bought an image from the market. Esav was 15 when Avraham died.

Fifteenth, I conclude with looking at the two paragraphs of our concluding prayer - *Aleinu.* Each paragraph begins and ends with an ayin (70) and daled (4), indicating daas. 74 times 2 is 148 - the value of Pesach. *Aleinu Le'shabeach L'eadon Hacol* is *rosh hateve* value of 135, which is *begematria matzah*!

Have a wondeful, life changing, transformative Seder and Pesach!

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה

רם התורה

To You and To You

אדיר במלוכה, – הגדה של פסח בחור כהלכה, גדודיו יאמרו לו, לך ולך, לך כי לך, לך אף לך, לך ד' הממלכה, כי לו נאה כי לו יאה (כתר מלוכה)

"Might in majesty, perfectly distinguished, His companies of angels say to Him: To You and to You; to You because it is Yours; to You, also Yours; to You, Hashem is the Kingship. To Him praise is due! To Him praise is fitting!" Each stanza ends with, "לך ולך, לך כי לך, לך אף לך, לך ד' הממלכה, כי לו נאה כי לו יאה (כתר מלוכה)" – There are times that Hakodosh Boruch Hu's angels are saying this; His righteous are saying this, His scholars are saying this, His complete ones are saying this. The Loshon is "לך" – "You" the speaker is speaking directly to Hakodosh Boruch Hu, though the end of each stanza ends with, "כי לו נאה כי לו יאה" – "to Him" - which is no longer speaking directly to Hakodosh Boruch Hu. It says that there are those who speak directly to Hakodosh Boruch Hu. Why is one allowed to speak directly to Hakodosh Boruch Hu? Additionally, why is "לך" said numerous times, and then at the very end of each stanza it ends with a Loshon of "לו" – which is speaking indirectly?

Brocha – The Chachomim were Mesaken the Loshon of Brochos that is revealed and hidden, to entrench in the hearts of Klal Yisroel that Hakodosh Boruch Hu is revealed and hidden, He is close and far. Hakodosh Boruch Hu is revealed and close, from the intellect, while Hakodosh Boruch Hu Himself is hidden and far. We say, "ברוך אתה ד'" – which represents the revealed part of Hakodosh Boruch Hu – we are speaking directly to Him. We then say, "אשר קדשנו במצותיו וצונו" – no longer directly to Hakodosh Boruch Hu, but that "He" was Mekadesh us, and that "He" commanded us: this represents the hidden part. Perhaps we can understand this from the sun, in that man can understand and see that the sun is round, and he recognizes that the heat and light of the sin is integral for the Kiyum of the world. At the same time, from the perspective of the sun, we cannot truly understand the greatness of the sun and what it does, for its light is too strong for us, and if we try to look at it, it will harm us. Hakodosh Boruch Hu is infinitely greater than the sun, and thus we certainly cannot truly understand His greatness. (כד הקמח)

Why do we say, "לך" numerous times, a Loshon of speaking directly to Hakodosh Boruch Hu – "You", and then say, "לו" an indirect Loshon, speaking about Hakodosh Boruch Hu, "Him"? It switches to "לו" and says it twice as a Remez to the ל"ו, 36, levels of Chochma through which the world was created, and the second "לו" is a Remez to the Torah Shebiksav and the thirty-five Mesechtos (a total of 36 – Gematria of לו) through which the world has a Kiyum. (אברבנאל)

We use a hidden Loshon of, "לו" – "to Him", as a Remez that even when there is הסתר פנים to Klal Yisroel, that Hakodosh Boruch Hu is hidden from Klal Yisroel, so much so that it appears to Klal Yisroel that Hakodosh Boruch Hu is bringing evil upon us, nonetheless, "נאה ויאה" – it is befitting for us to praise Him. The reason for this is that we must believe and know that everything that Hakodosh Boruch Hu does to us is for our good, and even the horrors of Mitzrayim which Klal Yisroel endured was for the good of Klal Yisroel, for it purified them, and prepared then to receive the Torah Hakdosha. (ישע אלקים)

Brochos 40a – "כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה" – "Any Brocha which does not mention the Shem Hashem is not a Brocha." When we say a Brocha, we begin with "ברוך אתה" – we are speaking directly to Hakodosh Boruch Hu. We then say "אשר קדשנו" which is not a direct Loshon of speaking to Hashem. The reason is that we must see the Ribbono Shel Olam in our lives and speak directly to Him. At the same time, we must realize that we have no true understanding of the greatness of the Ribbono Shel Olam; it is hidden from us. (רשב"א)

Vayikra 1:2 "אדם כי יקריב מכם קרבן לד'" – "When a man among you brings a Korbon to Hashem." If one sins against the Ribbono Shel Olam, how and why does bringing a Korbon rectify his previous iniquities? Pirkei Avos 2:1 "איזו היא דרך ישרה שיבר לו האדם? כל שהיא תפארת לעשיה ותפארת לו מן האדם" – "Which is the proper path that one chooses for himself? All that is a credit to the one who does it and earns him esteem from other people." ספר הישר לר"ת writes that Hashem Yisborach commanded us to serve Him the way one displays honor and respect to a king of flesh and blood. Being that we are human beings and cannot possibly understand how to truly serve Hakodosh Boruch Hu, Hakodosh Boruch Hu allows us to serve Him as we would a human king. Brochos 28b – Rebbe Yochanon Ben Zakkai said that Halevai (if only) we would have fear of Shomayim the way we fear human beings. Vayikra 19:18 "ואהבת לרעך כמוך", "You shall love your friend like yourself." Shabbos 31a – "דעלך סני לחברך לא תעביד" – Hillel told the Goy before he became a Ger, "That which is hateful to you, do not do to your friend." Rashi explains that Hakodosh Boruch Hu is also called "ריעך", "Your friend." Hakodosh Boruch Hu only wants us to fear Him and love Him as much as one can love a being of flesh and blood. Now we can understand the purpose of bringing a Korbon to atone for sins. Just as one who sins against another human being must ask for forgiveness, and then bring a gift, surely to the Ribbono Shel Olam one must do at least that. This is a great Chesed from the Ribbono Shel Olam that this is sufficient. (אך פרי תבואה)

Now we can understand why we switch from לך to לו. In truth, it is not really proper for us to speak to Hakodosh Boruch Hu directly, in first person. However, as we see in the Nusach of the Brochos that Chazal were Mesaken, we speak in first person to Hakodosh Boruch Hu for we need to ingrain within our hearts that Hakodosh Boruch Hu is down here in this world. He is right in front of us, that which is tangible. We begin a Brocha and speak directly to Hakodosh Boruch Hu and say, "ברוך אתה ד'" – "Blessed are You, Hashem" – let us really feel Him in our everyday lives. However, then we continue and speak indirectly to Him, "אשר קדשנו במצותיו וצונו" – for while we must feel Hakodosh Boruch Hu as real, we must at the same time realize that we really do not have a good grasp of Hakodosh Boruch Hu – His greatness and awesomeness. We are so inferior, that we have no concept of how to treat Hakodosh Boruch Hu, and how to speak to Him. Hakodosh Boruch Hu understands that, and thus asks from us that we should treat Him at least the way we would treat a king of flesh and blood.

Some have the Minhag to end the words of "כי לו נאה כי לו יאה" with the words, "כתר מלוכה" – the crown of the Kingdom. These words are very fitting, for this is the time that we must know that it is worthy and fitting to praise Him, as He is the King of the world. We went through the Hagadah Shel Pesach, and we describe the great and awesome miracles that Hakodosh Boruch Hu performed on our behalf. We hopefully begin to feel a closeness to Hakodosh Boruch Hu, as we should. As we are getting ready to conclude the Hagadah, there is something very important we must not forget. Although we are close to Him, due to His infinite greatness, we can never truly understand it all, and we must remember that He is the King over all. We keep on stressing, "לך" – the direct connection we are Zoche to have, but at the same time, "לו" – we must never step over those boundaries, for He is the Melech Malchei Hamlachim, Hakodosh Boruch Hu. May we be Zoche to feel this connection to the Ribbono Shel Olam: the dichotomy of being very close to Him, at the same time being very far from Him.

For questions, comments, to purchase the Sefer "Parshah Pshetl", or to receive a free weekly *Dvar Torah* on the *Parsha*- Please email: ParshaPshetel@gmail.com Thank you, Y. Schechter

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

RAMAPOST
ESTABLISHED 2009
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

MENTION THIS AD FOR
10% OFF
YOUR FIRST ORDER*
*RESTRICTIONS APPLY

WE ARE YOUR

ONE-STOP-SHOP

TO MARKETING SUCCESS

WE ARE A ONE-STOP ADDRESS FOR ALL YOUR MARKETING, GRAPHIC DESIGN, PRINTING & MAILING NEEDS.

We take care of all details from start to finish - under one roof.

MARKETING - DESIGN - PRINT - MAIL

845.369.9600 | info@ramapost.com | www.Ramapost.com | 382 Route 59 Suite 264, Airmont, NY 10952

מכירת החסד של הרבנית ע"ה

לרגל הגליון המורחב לכבוד חג הפסח הבעל"ט, הורשנו לנבור בארכיון המשפחה, בשיתוף מערכת 'אלא ד' אמות', לטובת קוראנו החשובים שיחיו.

פן לא ידוע היה בחייה של משפחת קניבסקי, של מרן שליט"א ולהבחל"ח עזרתו בקודש הרבנית קניבסקי ע"ה.

היה זה במכירת החסד שקיימה הרבנית ע"ה בביתה, מכירת תבניות ביצים למכרים ושכנים. הכל התחיל מאז שהרבנית ע"ה ראתה כי לעיתים אחד השכנים נותר בלילה או בערב שבת בלי 'ביצים', בלבה לב האולם היא החליטה לעשות מעשה: היא הזמינה כמות גדולה של ביצים והציעה איפה לשכנות לקנות אצלה במחיר אפסי, כשחלק מהם לווים בהקפה ולא תמיד זוכרים לשלם. כמובן, לא היה מי שיזכיר להם לשלם...

מרן שליט"א, היה שותף מלא ומעודכן בעשיית חסד זו, כשחלקים מביתו, ופעמים אף מחדר לימודו שימשו אכסניא לטובת תבניות הביצים שהזמינה.

מתקופה לתקופה, גדל מספר תבניות הביצים שהיא הזמינה, וגדל גם מספר המבקשים. כך אנו מוצאים במסמכים עתיקים, פתקה קטנה שתלתה סמוך לערימת ביצים שעמדה בפתח הבית, בו היא כותבת בפשטות כי "אפשר לקחת ביצים ולשלם אחר כך"... (מסמך 1)

באחת השנים, הגיע סמוך לפסח כמות גדולה של ביצים, ובביתה של הרבנית כבר לא היה מקום. לוותר על המצוה - לא בא בחשבון, היא ביקשה איפה מהנהלת ישיבת 'גאון יעקב' ברחוב הסמוך רשות לאכסן שם את הביצים, כדי שהאנשים יקחו משם. וכך היא ניסחה על פתק צהוב וישן, מודעה בה כתבה כי ניתן להשיג ביצים בשעות... (מסמך 2)

כתיבת סכום? מחיר? זה לא הנושא. קודם כל שאנשים יקחו לכבוד החג, אחרי זה כבר נתחשבן...

אבל בכל זאת מצאנו באחד הפתקאות הישנות פתק קטן בו רשמה הרבנית ע"ה לעצמה את הידידים שלקחו ועדיין לא שילמו. (מסמך 3)

אגב, היו אנשים שהיו בטוחים שהרבנית ע"ה מתפרנסת ממכירת ביצים, וכי הם עושים איתה חסד שהם קונים, מהם גם הגיעו מרחוק לקנות אצלה, כי ראו שהיא כל כך שמחה מהחסד, שהתאמצו לשמח אותה... העול האדיר שזה גרם לה, לא היה נראה כלל בחוץ.

לפנינו עוד מסמך מעניין עליו חתום "המלמד שלא אריה". מסתבר שאחד הנכדים למד בכיתה, והמלמד שלו שמע על מכירת הביצים של הרבנית, הוא כותב פתק נימוסי לרבנית שהוא מעונין להירשם הביצים של הרבנית... (מסמך 4)

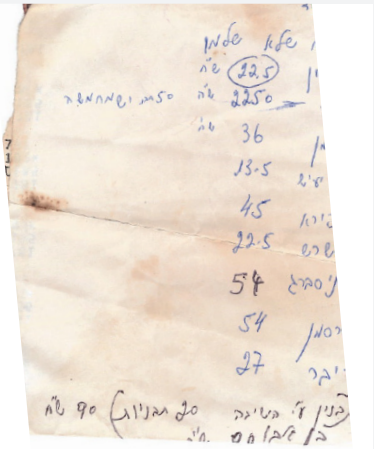

מסמך מספר 3: רשימת החובות בכתב ידה של הרבנית ע"ה

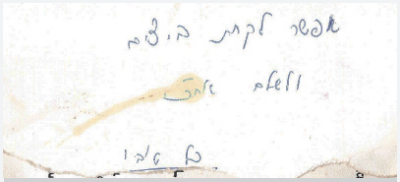

מסמך מספר 1: לשלם אחר כך.

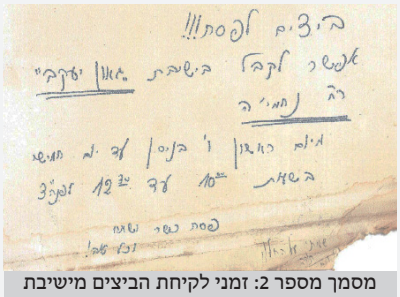

מסמך מספר 2: זמני לקיחת הביצים מישיבת גאון יעקב.

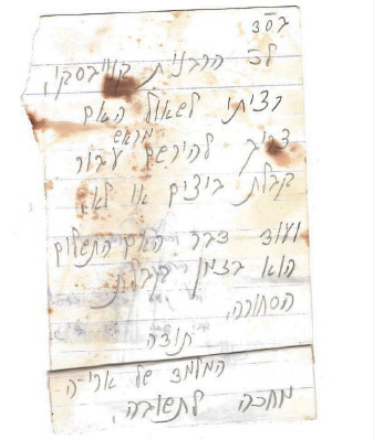

מסמך מספר 4: המלמד של אריה

שאלות ותשובות ממורינו ורבינו שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי בענייני פסח

שאלה: השו"ע סי' תפז סעי' ד כתב: בליל ראשון של פסח גומרין ההלל בציבור בנעימה בברכה תחילה וסוף, וכן בליל שני של שני ימים טובים של גלויות" ומשמע מלשון השו"ע שכתב "גומרין את ההלל בציבור" דחיוב הלל זה הוא רק בציבור, אבל המתפלל ביחידות אינו קורא ההלל אלא רק בשעת אמירת ההגדה, ונפק"מ לחולה, וצריך ביאור החילוק בזה.

ענה מורינו ורבינו: יגיד הלל, לכתחילה המצוה בציבור אבל אם מתפלל בבית יאמר.

שאלה: טעה ואמר בתפילה "את יום חג הפסח הזה" במקום "את יום חג המצות הזה" האם גרע וצריך לחזור או שמא לא מיקרי ששינה ממטבע שטבעו חכמים

ענה מורינו ורבינו: זה לעיכובא, כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים אינו אלא טועה, אפילו שגם בתורה נזכר חג הפסח.

שאלה: בחידושים וביאורים להגר"ח גריינמן שליט"א על מסכת פסחים (צט, ב) כתב לחדש שצריך להסב מעט לפני שמתחיל האכילה, ודקדק כן מלשון המשנה שם דקתני: "לא יאכל עד שיסב" ולא כתוב יאכל בהסבה, האם ראוי להחמיר ולהסב מעט לפני שאוכלים.

ענה מורינו ורבינו: הוא צודק ! לא צריך לזה ראיה ! קודם להסב ואח"כ לאכול.

אמרתי לרבינו שמאוד קשה לשתות כל הכוס כשהוא כבר מיסב, וענה שאם עושים לאט מצליחים בלי בעיות [מורינו ורבינו שליט"א אמר שאכל עם אביו והחזו"א והיה מיסב, שאלתי אותו הרי במקום רבו כתוב לא להסב וענה שהיה כמו אביו ובפני אביו כן מסיבים].

שאלה: מי שיש לו הרבה בנים ואין המקום מאפשר שכולם ישתו ויאכלו בהסבה. הציע האבא לומר לחלק מבניו שאינו מרשה להם להסב מולו, ואז לא יוכלו להסב, ואתי שפיר.

ענה מורינו ורבינו: לא טוב. יש לאבא לדאוג שכולם יסבו ולא לבטל מהם המצוה.

שאלה: יש שהעירו מהא דכתיב "והגדת לבנך" דמשמע למעוטי בתו. ועוד הביאו ראיה לכך מהא דאיתא בפסחים (קטו, ב): "חכם בנו שואלו ואם לאו אשתו שואלתו" ולא נזכר שם בתו.

ענה רבנו: בתו בכלל בנו.

שאלה: אחד שהבהילוהו לבית חולים סמוך לליל הסדר ואסור לו לאכול ולשתות עד שיסתיימו הבדיקות ושואל אם חייב בסיפור יציאת מצרים אף שאסור לו לאכול מצה ויין.

ענה מורינו ורבינו: בטח שחייב, זה לא קשור למה שאסור לו לאכול.

שאלה: האם אשה יכולה להוציא את בעלה באמירת ההגדה כשאינו יכול לאומרה.

ענה מורינו ורבינו: לכאורה לא. [הוסיף מורינו ורבינו שליט"א כי מרן החזון איש לא היו לו ילדים וקיים הדין של אשתו שואלתו, אף שלא היתה אשה בריאה כ"כ].

(הגדה של פסח ברכת נתנאל מאת ידידינו החשוב הרב רועי צבי תמיר שליט"א)

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

בשיחה אותה קיימנו עם מספר נבדים עולה, כי אצל הנבדים הוא שינה את צורת החינוך: כשדאה צורך להעיר על התנהגות לא טובה אצל נבדים, היה מעיר אך להכות נבדים – לעיתים נדירות ממש. אחד מהם ציין לנו כי קיבל סטירה על מעשה שובבות שהכניס את פיאותיו מאחזרי האוזנים, ומנכד נוסף שמענו שמרן שליט"א היכה אותו כשהזריד את הכיפה במעשה קונדס של משחק.

כך או כך, ההכאה אינה גזירת הכתוב, אלא מקל נועם לשימוש בו במדת הצורך.

על מה מכים?

כאמור, את ילדיו בתוך ביתו נהג רבינו להכות את הילדים לפי הצורך, בכל עת בה ראה סיבה נחוצה היה גוער ומכה בהם.

תלמידו של רבינו הגאון רבי אליהו מן שליט"א מעיד כי רבינו פעם ציטט בפניו את דברי הגר"א באגרתו הנודעת, שם כותב לרעייתו 'ועל קללה שבועה וזכור תכי אותם ולא תרחמי עליהם כלל', והוסיף לו רבינו: אנשים באים ושואלים איך לזכות לילדים טובים, הרי הפסוק עצמו מעיד, ייסר בנך ויניחך, כאשר מייסרים את הבן בהתנהגות לא טובה – הרי זה גורם שיתנהג כראוי ויעשה להוריו נחת.

אגב. פעם אמר רבינו את הסבר שגוי הלשון במשנה במכות פרק ב' "יצא האב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו", שעל אב אמרו "מכה" ואילו על רב הלשון הוא "רודה", כי הרב מותר להכות דק מה שנוגע ללימוד שמלמדו ולא שאר דברים שחינוכו אינו מוטל עליו, אבל אב מכהו על הכל ולכן ברב הלשון רודה ובאב מכה.

רבינו מבקר את תלמידו רבי אליהו מן שליט"א בביתו (חורף תשע"ה)

הגאון רבי משה סמוטני שליט"א, מי שלימים זכה להיות משמש בקודש אצל רבינו שליט"א עשרות בשנים, הגיע בחתן צעיר אחרי נישואין לגור בבני ברק, בשנת תשמ"ב, והתגורר ברחוב רשב"ם סמוך לבית הכנסת 'לדרמן', וכך סיפר רבי משה:

בשעות אחרי צהרים של אותם שנים היה בית הכנסת 'לדרמן' דיק מתפללים. במעט שלא היו לומדים. אמנם, היה אבא שאני זוכר שהיה מגיע כמעט כל יום ללמוד עם ילדיו בבית הכנסת. היה זה רבינו שליט"א, שיום יום קבע חוק לימודים עם הילדים, מסכת אחרי מסכת.

'אני זוכר לא פעם' מעיד רבי משה, שרבינו היה סוטר את לחיו של הילד, אם לא היה מקשיב יפה או מתנהג כראוי. הנהגה זו נצרבה היטב בליבי, כשהיה ניכר כי אכפת לו מהעליה הרוחנית שלו, והדברים בערו לו ממש.

רבי משה סמוטני בבית הכנסת לדרמן ברחוב רשב"ם

הסטירה מהחזון איש

בימי חודש אב החמים, היה נוהג מרן החזון איש זצוק"ל ליסוע לעיר צפת, שם היה אויר נעים, והיה שוהה שם ימים ארוכים והוגה שם בתורה.

מי שהצטרף אליו לנסיעה היתה אחותו המסורה הרבנית מרים קניבסקי ע"ה עם בעלה מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע והילדים, ביניהם רבינו שליט"א.

באחד הימים, בעוד רבינו ילד צעיר כבן תשע, הוא עשה מעשה שובבות בחצר, ודודו הגדול מרן החזון איש הבחין בכך, הוא סטר לו על לחיו לאות התנהגות שלא טובה. הילד קיבל בהבנה את החינוך, ופסק ממעשהו.

הסיפור 'הטבעי' הזה מסופר על ידי בעל המעשה - רבינו שליט"א, בחביבות רבה, כשהוא אינו שוכח עד גיל זיקנה את הסטירה שקיבל מהחזון איש, והוא גם מספר את ההמשך של המעשה:

דקות אחדי הסטירה, כילד, התיישבתי על ברכיו של מרן החזון איש. החזון איש נהנה מאוד ופנה לאימי ואמר לה, ראי איזה ילדים צדיקים, מקודם קיבל סטירה ועכשיו בא לשבת עלי ---

היה עובדא בילד שבא לפני רבינו בתלונה על אביו, תלמיד חכם חשוב, שמכה אותו הרבה בבית. רבינו יעץ לו לפי השאלה כיצד לנהוג מול אביו, ולאחר מכן בדי להדגיש את דוחו סיפר לו על עצמו את העובדא הנ"ל...

לא לכלל הציבור!

אמנם, הידיעה לא תהיה מושלמת אם לא נצטט ונוסיף דברים שנשמעו מפי גדול הבנים, הגאון רבי אי"ש קניבסקי שליט"א, וכה אמר: אבי שליט"א היה מרבה להכות, אך הוא עשה את זה מתוך יראת שמים ודקדוק ההלכה, ואסור ללמוד מזה לאחרים, כי הקלקולים שיכולים לצאת בימינו גדולים יותר מהתועלת. קשה לתאר את זה למי שלא חווה, אבל הנהגה זו של אבי שליט"א אינה לרבים ואין ללמוד ממנה כלל.

אין לרבים ללמוד מהנהגת אבי מרן שליט"א. הגאון רבי אי"ש קניבסקי שליט"א בדברי חיזוק

ליצירת קשר: ig0533145900@gmail.com
רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק
053-3145900 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:
נדרים פלוס 03-7630585 **שלוחה- 1586**
קהילות 073-2757000 **שלוחה- 4310**

בשורות הבאות נביא דעתו דעת – תורה מדבינו שליט"א על ענין שבשנים האחרונות נהפך ל-'דגיש' מאוד מבחינה ציבורית. המדובר הוא בנושא הכאת ילדים על התנהגות שלא דאויה.

באשר ייסר איש את בנו

בפרשת עקב נאמר (ח' ה') כי באשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך. התורה קובעת איפה את המציאות, כי האב מוכרח לייסר את בנו כדי שיתנהג כראוי. אופנים אחרים לא יועילו (ואולי אף יזיקו). הרמב"ן אף מוסיף בהקשר לזה את דברי שלמה המלך (משלי י"ט י"ח) יסר בנך כי יש תקוה ואל המיתו אל תשא נפשך, ומבאר רש"י שם, שאם צריך להכות את הילד, יש להכות אותו אך אל תכהו מכת מוות.

והנה בכל הדורות, כשמי מהילדים התנהג שלא כראוי, היו ההורים מוכיחים אותו בדברים ובשוטים, ובזה למד להתנהג כראוי. הדבר היה כה פשוט עד כדי כך שהפוסקים הצריכו להזהיר שיש זמנים שאין להכות בהם משום מזיקים (ראה משנה ברורה סוף סימן תקנ"א),

גם במקראות וגמרות ומדרשים מפורש כי הדרך בה רצוי לחנך את הבן הוא על ידי מכות ללמד אותו להתנהג כראוי, וחושך שבטו שונא בנו, וכך גם נהגו גדולי הדורות מאז.

גם בבתי החינוך בכל העולם השתמשו המחנכים במקל חובלים כדי לחנך בו את הילדים. כל ילד שהתנהג כראוי חשש היטיב מהמקל, ובדרך הזו יכלו לחנך כראוי.

כמובן, גם בזה, כמו בכל דבר, היו שהתנהגו שלא בחכמה והיכו בהגזמה מכות קשות, אך אין בפרט ללמד על הכלל.

ציור עתיק של המאייר ר' יוני גרשטיין המראה כי אב סוטר לבנו כדי שהיצר הרע ילך ממנו, והילד יתנהג כראוי

מכות בדורנו?

בדור האחרון השתנה משהו. הלבבות נחלשו, והמוחות התמעטו. לאנשים קשה לסבול עול מכות, ובהדרבה מדינות אף קיים חוק האוסר על הכאת ילדים ותלמידים גם לצורך חינוך. מתקני החוק אף קבעו מספר קנסות חמורים לעוברי החוק. מה שגרם לכך שמאז, כמעט ואין אנשי חינוך בבתי ספר ותלמודי תורה המעיזים להכות תלמידים. לתלמיד הסורר באה הדווחה. ולמחנכים באה הצעקה.

הראשון שהתריע בשער בת רבים שבדורינו אסור להכות, ואדרבה, אב המכה את בנו גודם נזק לו ולבנו, וכי הדרך היחידה להוכיח את הבן הוא על ידי עידוד נכון ואזהרות וגם עונשים, אך לא על ידי מכות, היה רשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זצ"ל, שהתריע על זה כבר בתחילת שנות ת"ש. כפי שהעידו תלמידיו.

וכך מעיד בנו ראש הישיבה הגאון רבי שרגא שליט"א: אבי מורי וללה"ה, החזיק שהיום אין שום תועלת בהכאות הילדים, כי הילד מרגיש שהאבא שונא אותו והוא רוצה ברעתו, זאת ועוד, בהרבה מקרים האבא מכה מתוך כעס, אז הילד לומד לכעוס. בדורנו, כשמכים ילד משיגים רק את ההיפך. גם אם נראה שזה מועיל.

בילדים, כמעט לא היכה אותנו. אם קרה (וקרה...) ואחד הילדים התנהג שלא טוב, קל היה לראות את מורת הרוח של אבינו וללה"ה, הוא הראה מיד פנים עצובות, לעיתים אף לא ישן בגלל זה, כך סיפרה לנו אימנו ע"ה, היו לו גם דרכים מגוונות נוספות לחינוך, אבל לא להעניש על ידי מכות.

חינוך בנועם ובמתיקות. בנו של רשכבה"ג זצוק"ל, הגאון רבי שרגא שליט"א עם בנו ונכדו.

הגר"ש מוסיף: אחרי שנישאתי נכנסתי לביתו של מו"ח מרן הגר"ח שליט"א, אלא שאצלו ההנהגה היתה שונה בתכלית: כשהוא דאה אחד הילדים שמתנהג לא כראוי, אם זה שמשתולל יותר מידי, או משקר ומתחצף, או לא שומע למה שאמרו לו או נכשל באיזה ענין, היה נותן מכה על לחיו.

אמנם לא היו אלו מכות כואבות וחזקות, אבל סטירה זו סטירה. זה היה מכות שהילד קיבל דרכם את מסר החינוך.

הוא חינך בדיוק כמו שהוא קיבל אצל אביו מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע, הוא לא שינה כלום. הדברים היו הפוכים ממה שראיתי אצל אבי זללה"ה, אבל כולם לשם שמים נתכוונו. עכ"ד הגר"ש.

הנהגה זו של רבינו, מפורשת גם בספרו אורחות יושר סימן י': יש אנשים בזמננו שחושבין שאסור לנגוע בילדים, דק צריך שיבינו מעצמם כל דבר ולא להכריחם... ואין זו הדרך הנכונה על פי התורה, ואף שנכון שאין להרבות להכות, דק לעיתים רחוקות שאם לא כן מאבד בזה את כל ההשפעה של המכות, אבל לא שלא ליסדם כלל עי"ש עוד מקורות לזה מכל התורה.

אגב, בענין זה שמענו מאחד מבני מרן שליט"א דבר מעניין מאוד: אבא מרן שליט"א, היה מדבה להכות, ודאו בשהוא מכה את מורת רוחו מהתנהגות של הילד, עם זאת, רגע קל אחרי זה לא היה נראה עליו שום כעס. היה ניכר שהוא עושה כמצווה עליו במצות החינוך, ומיד אחרי זה הוא ממשיך בשיגרת היום. הוא לא היה כועס וגם לא הראה כל כעס לא לאותו ילד ולא שאר הילדים.

הדברים מתאימים עם מה שממשיך מרן שליט"א וכותב בספרו שם: "אמנם יש ליזהר לא להכות קשה, כמו שאמרו בבא בתרא וכו' וכתבו בספרים שלא יכה בנו בשעת הכעס כי אז לא יהיה תועלת מזה דק בנו ילמד ממנו מדת הכעס, דק אחר שינוח דעתו יכהו כפי הצורך".

נציין עוד, כי בשנת תשנ"ח אז הופיע לראשונה הספר אורחות יושר, עודדו דברים אלו של רבינו רעש גדול בציבור בני התורה והישיבות, שהוא היחיד 'המעיז' לכתוב כי גם בימינו אנו יש להכות.

ליצירת קשר: ig0533145900@gmail.com
רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק
053-3145900 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:
נדרים פלוס 03-7630585 **שלוחה- 1586**
קהילות 073-2757000 **שלוחה- 4310**

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה **הגר"ח קניבסקי** שליט"א

רוצה להקדיש את יקיריך ולהיות שותף בהפצת דברי התורה של רבינו?

כאן המקום:
053-3145900

גיליון מס' 379 | חג הפסח תש"פ | שנה שמינית | עורך: יצחק גולדשטוף

דג הפסח

קדש ורחץ וכו'

סימני הסדר תוקנו על ידי הראשונים ז"ל (עי' מחזור ויטרי הלכות פסח סי' ס"ה). והם תיקנו לומר את הפרטים שנוהגים משך הסדר כגון קידוש ואח"כ רחיצת הידיים, ותיקנו את הסימנים כדי שידעו מה להקדים ומה לאחר ולעשות כל דבר במקומו. ולכן, דבר הנוהג כל שעת הסדר, כגון ד' כוסות, לא הזכירו בסימנים (דהזכירו רק מה שיש לנהוג עכשיו כמו מגיד רחצה וכו'). וזה גם הטעם שלא נאמר הסיבה, כי נוהג בכל הסדר (שמענו מרבנו).

ומה שבכלל תקנו סימנים, קדש, ורחץ, כרפס וכו', יש לומר כיון שבליל הסדר יש כל כך הרבה מצוות מצה מרור וחרוסת וכרפס ואפיקומן ועוד, ויש לכל דבר פרטים, כגון שלכרפס יש ליטול ידים תחילה, תיקנו לעשות סימנים שיזכרו את הכל ולא יטעו (וכן הוא בספר הפרדס הלכות פסח עמוד נ"ה ומחזור ויטרי, פסח סי' צ"ה).

ארבע כוסות

על שתיית ארבעה כוסות לא תיקנו חז"ל לשאול מה נשתנה [אע"ג דגם על מילי דרבנן תיקנו לשאול שהרי מרור בזה"ז דרבנן וגם הטיבול הוא דרבנן וכן ההסיבה היא מדרבנן לדעת רוה"פ], וי"ל הטעם, דשתיית היין לא חשיב שינוי כ"כ דגם בשאר סעודות שבת ויו"ט בשאר ימות השנה מקדשים על היין, ודעת הרמב"ם בפ"ל מהלכות שבת ה"ט דגם סעודה שלישית יש לקבוע על היין [וגם בזמניהם היו רגילים יותר בשתיית יין עיין כתובות ח' ב'] ולכן אף דבשאר סעודות בימות השנה אין ד' כוסות, מ"מ תו לא חשיב שינוי כ"כ ולא תיקנו.

(שיח הפסח)

עלי שי"ח

רשימות אישיות קצרות, מפנקסיו של תלמיד רבינו הגאון רבי יצחק שלמה קרלבך זצ"ל, ממה שזכה לראות, לשאול ולשמוע במחיצת רבינו מרן שליט"א (תודתנו נתונה לאחיו הגאון רבי יחיאל שליט"א על מסירת הדברים לע"נ רבי יצחק שלמה בן ר' שמואל)

פרק י"ד

- עלה רעיון לעשות חיזוק ללימוד שעה וחצי בתחילת הסדר, למשך כמה שבועות בתענית דיבור במבצע של עשרות אלפי ₪, אבל יתכן שהכסף יבוא מהתורמים כאלה שכבר תורמים לכוללים, ואולי זה יהיה ע"ח תרומה להחזקה שוטפת של כולל אחר האם נכון לעשות, הכריע מו"ר, כן.
- אחד מחזיק משפחות אלמנות ויתומים ועתה מציעים לו לשכור חנות גדולה לצורך מפעליו אבל יתכן שיהי' ע"ח המשפחות שמחכים, כי לא יוכל בתקופה זו להוציא כסף על שניהם, - ענה, שישכור. כי גם זה לצורך הרוחתם של המשפחות.
- האם יש ענין לקרוא על שם אדם שנפטר בתוך השנה ללידת התינוק - ענה, כן.
- שאלו האם כשנאמר ללוות את האורח ארבע אמות האם מועיל בתוך הבית או דוקא ד"א מחוץ לבית? ת. רק מחוץ לבית.
- באותו ענין שאלו, הליווי צריך דוקא באותו יום שהאורח יוצא או אפשר יום קודם לכן? ת. גם יום קודם.
- יהודי הגיע ושאל, לרבו קראו אלקנה אבל נהרג ע"י שדרסו אותו האם ייקרא על שמו? ת. כן אבל יכוין לאביו של שמואל שנקרא אלקנה.
- א' סיפר שנותנים לו סנדקאות ושואל על מה לכוין? ענה מו"ר יכוין לשם מצוה, ושלא יפגום בבריתו ושיהי' צדיק.
- שאלו את מו"ר מי נקרא מופלג בחכמה? וענה, מרן הרב שטיינמן.
- בזמן האחרון שאל אחד את מו"ר ואמר לו שהוא עייף, השיב לו, כנראה אתה לא יושן מספיק בלילה.
- א' שאל ששומע שאחר באמצע אהבה רבה בוכה ואומר טאטא טאטא האם טוב עושה, השיב צריך לקבל מלקות... (כי אסור לדבר בשעת התפילה).
- בירכו על מו"ר שליט"א שחלק מחכמתו, ענה אמן וסיפר שמרן החזו"א אמר אם העולם כך חושבים גם שזה לא אמת אזי אפשר לברך ולענות אמן [פ"א אמר לי זה ברכה לבטלה אבל אמן מותר לענות].
- ש. האם מותר להניח עצי סוכה באוצר של ספרים (השאלה הגיע מישיבת סלבודקה). ת. אין בזה קדושה וגם שהשתמשו בהם זה רק הזמנה ויש בזה בזיון ואסור להניח שם אבל טליתות מותר.
- ש. בן א"י שנמצא מחמת מחלה באמריקה כבר 4 שנים מה דינו ליו"ט שני. ענה מו"ר, כל שדעתו לחזור חשיב בן א"י.
- הוסיפו ושאלו, הנ"ל נתנו לו תפקיד של מורה. וענה שוב מו"ר: הרי אילו היה בריא היה חוזר הרי הוא חשיב כל שדעתו לחזור.
- שאלו, על הצעה בה לחתן יש שתי אחים חופשים או לכלה האם צריך לספר. ענה: לכלה כן לחתן לא.
- שאלו על אשה שכתבה צוואה על ירושה שהיא קיבלה, הבכור יקבל פי שניים מפני שהוא הילד הכי טוב, אצל אמא אין דין של בכור מאידך כתבה שהוא הכי טוב איך דנים את צוואתה. מו"ר ענה, הוי כמתנה וגם עשתה קנין אין בזה שום בעיה גם אם אמרה לשון של טעות.
- ש. לראות ת"ח גם שלא מבינים כלום רק כדי לראות האם יש בזה ביטול תורה. ת. לא, כל הרואה דוד זוכה לתלמודו - טוב רואי. הגר"י זילברשטין שליט"א הוסיף בשם חמיו מרן הגריש"א שהקבלת פני רבו - היינו לראותו בלבד (עי' מדרש רבה ויקרא ב' א').
- אחד שאל שהוא רוצה לכתוב ס"ת אבל ע"י כך לא יוכל לנדב לישיבות. ענה לו מו"ר, אם לא השתתף בס"ת כתיבת ספר תורה קודמת דמצוה שלו.
- ש. בחור רוסי שברשות אמו מדליק נרות שבת כבר ארבע שנים אחותו שנעשתה בת מצוה אומרת אין שום בית שיש גבר ואשה שגבר מדליק הוא טוען שיש לו חזקה, היא צודקת וגם שאין לו חזקה שלא היה מי שהוא אחר חזקה בפני קטן אין חזקה בב"ב מב. ת. הסכים, שבת כט תוס' אנשים, הרב גורס נשים עיי"ש.
- ש. אשה רוצה לתרום כליה, ונדרה שתתן, ויש לה שני אחים שזקוקים היא מעדיפה ליתן לקטן האם יכולה? ענה מו"ר, זה לא חפץ. הנדר לא חל, יכולה ליתן למי שרוצה.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', **נשמח לקבל** עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

"מעשה במונבז המלך שבזבז אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשני בצורת, וחברו עליו אחיו ובית אביו ואמרו לו, אבותיך גנזו והוסיפו על של אבותם ואתה מבזבזם. אמר להם אבותי גנזו למטה ואני גנזתי למעלה, שנאמר (תהלים פה-יב) **אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף. אבותי גנזו במקום שהיד שולטת בו, ואני גנזתי במקום שאין היד שולטת בו, שנאמר** (שם פט-טו) **צדק ומשפט מכון כסאך".**

"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"

הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה קישור הדברים בכל הפסקא **"הא לחמא עניא"**, על פי מה שידוע כי ליל פסח מסוגל לגאולה העתידה, כמו שכתוב (שמות יב-מב): **"ליל שימורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה שימורים לכל בני ישראל לדורותם"**. ודרשו בגמרא (ר"ה יא:): **"בניסן נגאלו בניסן עתידין ליגאל, מנלן, אמר קרא ליל שימורים, ליל המשומר ובא משמת ימי בראשית"**. ופירש רש"י: **"המשומר ובא לגאולה".**

זאת ועוד ידוע מה שהבטיח הקב"ה על הגאולה העתידה (מיכה ז-טו): **"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"**. נמצינו למדים מזה כי כמו שזכו ישראל לצאת ממצרים בזכות שכרתו ברית לעשות חסד זה עם זה, וכאשר קיבלו עליהם כן עשו, שפרסו מן המצה שלימה שלהם כדי לתת למי שלא היה לו, כן נזכה לעתיד לבוא לצאת מן הגלות בזכות מצות צדקה, כמבואר בגמרא (ב"ב י.): **"גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר** (ישעיה נו-א) **כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות".**

מעתה יאירו עינינו להבין קישור הדברים: **"הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים"**, שאכלו **"לחם עוני"** מצה פרוסה כדרכם של עניים, משום שפרסו מהמצות השלימות שהיו להם כדי לעשות חסד עם אחרים שלא היה להם מצות, והכריזו בקול גדול: **"כל דכפין ייתי וייכול"**, כל מי שהוא רעב כי לא היה לו זמן להכין מצות יבוא ויאכל אצלנו, **"כל דצריך ייתי ויפסח"**, כל מי שצריך שאר צרכי הפסח יבוא ויאכל אצלנו מאכלי פסח, ובזכות זה הוציאם הקב"ה ממצרים.

הנה כי כן מאחר ששנינו במשנה (פסחים קטז:): **"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים"**. נשכיל ללמוד מזה כי כמו שיצאו ישראל ממצרים בזכות שכרתו ברית לעשות חסד זה עם זה, כן על ידי שנלך בדרכיהם לעשות חסד זה עם זה, נזכה גם אנו לצאת מגלות לגאולה, ועל כך אנו מסיימים: **"השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל, השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין"**, כמו שהבטיח לנו הקב"ה: **"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"**, במהרה בימינו אמן.

פורסים את המצה השניה שהיא כנגד יצחק אבינו

הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה הטעם שפורסים את המצה השניה לשתי פרוסות, בהקדם מה שביאר הגה"ק בעל "שם שלמה" ממונקאטש זצ"ל טעם נפלא לכך, על פי מה שמבואר ב"דעת זקנים" לבעלי התוספות פרשת בא (שמות יב-ח), שנהגו העם לעשות בליל פסח שלש מצות זכר לשלושת האבות, וכן הביא ב"ארחות חיים" (ליל הסדר סימן כד). נמצא לפי זה כי המצה השניה היא כנגד יצחק אבינו.

והנה חכמינו ז"ל מגלים לנו בגמרא (שבת פט:), כי לעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם ויצחק אבינו שבניהם חטאו, ולא יצליחו למצוא שום לימוד זכות, עד שיבוא יצחק ויאמר להקב"ה: **"פלגא עלי ופלגא עלך"**. פירוש, אני לוקח עלי מחצית עוונותיהם, ואתה הקב"ה קח על עצמך מחצית. הנה כי כן מטעם זה שוברים את המצה האמצעית שהיא כנגד יצחק אבינו, כדי לעורר בזה את זכותו של יצחק אבינו שעתיד ללמד זכות על ישראל בגאולה העתידה: **"פלגא עלי ופלגא עלך".**

ונראה להוסיף תבלין לדבריו הקדושים, לבאר בדרך עבודה איך על ידי פריסת המצה אנו מעוררים זכותו של יצחק אבינו שילמד זכות על ישראל, על פי מה שפירש רש"י (בראשית יח-טז) בשם המדרש: **"כל השקפה שבמקרא לרעה חוץ** (דברים כו-טו) **מהשקיפה ממעון קדשך, שגדול כח מתנות עניים שהופך מדת הרוגז לרחמים"**. מבואר מזה כי בזכות מצות צדקה הופך הקב"ה מדת הדין למדת הרחמים.

והנה מבואר במדרש (ילקוט שמעוני ישעיה סימן תקז) שהגאולה העתידה תבוא בזכות מצות צדקה שמקיימים ישראל, ודרשו כן על מה שאמר הקב"ה (ישעיה סג-א):

"אני מדבר בצדקה רב להושיע. לעתיד לבוא באים שרים ומקטרגים על ישראל, ואומרים לפני הקב"ה, רבונו של עולם וכי יש לפניך משוא פנים, אם אלו עובדי עבודה זרה אף אלו עובדי עבודה זרה, אם אלו מגלי עריות אף אלו מגלי עריות, אם אלו שופכי דמים אף אלו שופכי דמים, מפני מה הללו יורדין לגיהנם והללו אין יורדים. באותה שעה מיכאל סניגורן של ישראל משתתק... וכיון שהוא משתתק אומר הקב"ה, מיכאל נשתתקת ואין אתה מלמד סנגוריא על בני, חייך שאני מלמד ומדבר עליהם בצדקה ומושיען, שנאמר אני מדבר בצדקה ורב להושיע".

מעתה יש לומר כי מה שזכה דוקא יצחק אבינו שמדתו דין ללמד זכות על ישראל, הוא בזכות מצות צדקה שקיימו ישראל ביציאתם ממצרים שפרסו את המצות כדי לתת למי שאין לו, וסללו בכך את הדרך לכל ישראל בכל הדורות שילכו בדרכם לפרוס מלחמם לרעב, והרי כבר למדנו שבזכות מצות צדקה מהפך הקב"ה מדת הדין למדת הרחמים, לכן דוקא יצחק שמדתו דין ילמד זכות על ישראל.

נפלא להבין בזה מה שיבחר יצחק ללמד זכות על ישראל באומרו להקב"ה: **"פלגא עלי ופלגא עלך"**, כי כוונתו לרמז בכך להקב"ה, שבזכות שפרסו ישראל את לחמם לתת מחצית לעצמם ומחצית למי שאין לו, ראויים הם לגאולה על ידי שיהפוך הקב"ה מדת הדין של יצחק לרחמים בלימוד זכות של **"פלגא עלי ופלגא עלך".**

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי'

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com

רם התורה

לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה

RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

כשעושים "יחץ" לוקחים את הפרוסה הקטנה והגדולה מטמינים לאפיקומן לרמז שנתנו הפרוסה הגדולה לחבריהם ולעצמם לקחו את הקטנה

"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" כמו שנגאלנו ממצרים בזכות צדקה כן ניגאל לעתיד בזכות צדקה

פורסים את המצה השניה שהיא כנגד יצחק אבינו לרמז שגדולה צדקה שמהפכת מדת הדין למדת הרחמים

בזכות פרוסת המצה עתיד יצחק אבינו ללמד זכות על ישראל כשיאמר להקב"ה: "פלגא עלי ופלגא עלך"

הטעם שאנו מחלקים את המצה לשנים, כי אנו צריכים לקיים המצוה במצה פרוסה כדרכו של עני, זכר למה שאכלו ישראל בצאתם ממצרים לחם עוני משום שיצאו בחיפזון, ולא היה זמן להכין ולאפות את הלחם כראוי אלא אכלו מצות כעניים.

ועל כך אנו ממשיכים לספר לתינוקות, כי מאחר שיצאו ישראל בחיפזון בלי הכנה, היו ביניהם הרבה שלא הצליחו להכין את המצות ושאר מאכלי פסח כראוי, לכן אמרו יוצאי מצרים זה לזה: **"כל דכפין ייתי וייכול"**, כל מי שהוא רעב כי לא היה לו זמן להכין מצות יבוא ויאכל אצלנו, **"כל דצריך ייתי ויפסח"**, כל מי שצריך שאר צרכי הפסח יבוא ויאכל אצלנו מאכלי פסח.

והמשיכו לחזק זה את זה: **"השתא הכא"**, רק בשנה זו שאנו יוצאים ממצרים בחיפזון, אנו אוכלים את המצות ואת קרבן פסח בחיפזון, **"לשנה הבאה בארעא דישראל"**, ושם כבר נאכל במתינות בלי שום צורך לאכול במהירות, ואז יוכל כל אחד להכין את צרכי החג בהרחבת הדעת. **"השתא עבדי"**, רק בשנה זו אנו עבדים היוצאים במהירות ממצרים, **"לשנה הבאה בני חורין"**, ונוכל לאכול במתינות ובישוב הדעת.

נמצינו למדים מדברי ה"כל בו" חידוש נפלא, כי יוצאי מצרים כבר עשו **"יחץ"** עם המצות שלהם, כשפרסו את המצות השלימות שלהם, כדי לעשות חסד עם אלו שלא היה להם מצות, והם היו אלה שהכריזו ואמרו: **"כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח"**. הנה כי כן יאירו עינינו להבין הטעם שצוה הקב"ה לאכול בליל פסח **"לחם עני"**, כדרכו של עני בפרוסה, כדי לעשות בכך זכר לחסד הגדול שעשו יוצאי מצרים זה עם זה, שכל אחד פרס ממצתו השלימה פרוסה כדי להתחלק עם חבירו.

"כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך"

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד להשתעשע בדברי ה"כל בו", כי לפי דבריו הקדושים יפתחו לנו שערי אורה, להבין הרבה ענינים הקשורים לחג הפסח, וזה יצא ראשון מה שמצינו מאמר נפלא בתנא דבי אליהו רבה (פרק כד): **"יוצאי מצרים מצוה אחת היתה בידן, והיתה לפני הקב"ה נוח הרבה יותר מן מאה מצוות, ומהי המצוה אחת שהיתה בידם, שעשו כולם אגודה אחת, וכרתו ברית לגמול חסד זה עם זה".**

וצריך ביאור איפה מצינו שגמלו חסד זה עם זה, ולשם מה היו צריכים לגמול חסד זה עם זה. אולם לפי דברי ה"כל בו" יש לפרש הכוונה בזה, על מה שפרסו את המצות השלימות שלהם, והכריזו ואמרו: **"כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח"**, הרי מבואר שקיימו את הברית שכרתו לעשות חסד עם זה.

יומתק להבין בזה מאמר הקב"ה בשבחם של ישראל על ידי הנביא (ירמיה ב-א): **"ויהי דבר ה' אלי לאמר, הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה"**. ופירש רש"י: **"ומה הוא חסד נעוריך, לכתך אחר שלוחי משה ואהרן, מארץ נושבת יצאתם למדבר, ואין צדה לדרך כי האמנתם בי".**

ויש לדקדק מאחר שהליכתם של ישראל אחרי הקב"ה בלי צדה היתה מפאת אמונתם הגדולה בה', מדוע כינה הקב"ה הליכה זו בתואר **"חסד נעוריך"**, ולכאורה היה מתאים יותר **"אמונת נעוריך"**. אולם לפי האמור יש לומר שרמז הקב"ה בכך, שהוא זוכר לא רק מה שהלכו ישראל אחריו במדבר בלי צדה, אלא גם **"חסד נעוריך"** - החסד הגדול שעשו זה עם זה, שפרסו את המצות שלהם כדי לעשות חסד עם אלו שלא היה להם.

מה נפלא להבין בזה מנהג ישראל תורה בכל תפוצות ישראל לחלק לפני חג הפסח **"קמחא דפסחא"** לעניים, כמו שהביא רבן של כל ישראל הרמ"א בשלחן ערוך (או"ח סימן תכט ס"א): **"ומנהג לקנות חיטים לחלקן לעניים לצורך פסח"**. וצריך ביאור להבין הטעם שקונים להם חיטים, ולא כפי שאנו נוהגים בכל השנה לתת כסף לעניים, שהם עצמם יקנו כל מה שהם צריכים לצרכי החג. זאת ועוד, מדוע הזכיר הרמ"א שהמנהג הוא **"לקנות חיטים"** לצורך פסח, ולא הזכיר את שאר צרכי החג יין ובשר, אף שבוודאי גם הם נכללים במנהג לחלק לעניים לצורך הפסח.

אך לפי האמור הענין הוא נפלא, כי בכך אנו עושים זכר למה שעשו יוצאי מצרים חסד זה עם זה, שכל אחד פרס ממצתו השלימה העשויה מחיטים כדי להתחלק עם אלו שלא היה להם, לכן מנהג ישראל תורה לקנות חיטים לחלקן לעניים, והרי זה על דרך שכתוב (ישעיה נח-ז): **"הֲלוֹא פָרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ"**. אולם באמת כל צרכי הפסח לעניים כלולים בזה, כמו שהכריזו יוצאי מצרים: **"כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח"**, כל צרכי הפסח.

יוצאי מצרים לקחו לעצמם הפרוסה הקטנה

בדרך זו במסילה נעלה לבאר מנהג ישראל תורה, שפורסים את המצה לשני חלקים, פרוסה אחת לקיים בה מצות אכילה מצה **"לחם עני"** כדרכו של עני בפרוסה, ופרוסה אחת להטמין לאפיקומן לאכול בסוף הסעודה. זאת ועוד, שאת הפרוסה הקטנה לוקחים לקיים בה מצות אכילת מצה והפרוסה הגדולה מטמינים לאפיקומן.

ונראה לבאר הענין בזה על פי דברי ה"כל בו" הנזכר, שכל אחד פרס את המצות השלימות שלו להתחלק עם אלו שלא היה להם, והנה ידוע כי כשפורסים מצה קשה לצמצם ששני החלקים יהיו שווים, ובדרך כלל תמיד יש חלק גדול וחלק קטן, מעתה יש לומר כי החידוש היה שכל אחד נתן לחבירו את הפרוסה הגדולה והשאיר לעצמו את הפרוסה הקטנה.

לכן זכר לחסד נפלא זה אנו גם כן מחלקים את המצה לשנים, ואת הפרוסה הקטנה אנו לוקחים לעצמנו לקיים בה מצות אכילת מצה בתוך הסעודה, ואת הפרוסה הגדולה אנו מטמינים לאפיקומן, לרמז על המצוה הגדולה של נתינת צדקה שאנו מטמינים בשמים לעולם הבא, כמו ששנינו בגמרא (ב"ב יא.):

רם התורה
לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה
RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

תפוצות ישראל כפי הסדר של הסימנים: **"קדש ורחץ כרפס יחץ"**, ורק אחר כך **"מגיד"** אומרים את ההגדה מ"הא לחמא עניא" עד "גאל ישראל".

ה"בית יוסף" הביא בשם ה"כל בו" (סימן נ) הטעם שפורסים את המצה לפני אמירת ההגדה: **"והמנהג לחלקה קודם שיקרא ההגדה, כדי שיאמר עליהן הא לחמא עניא, מה לעני בפרוסה אף כאן בפרוסה"**. וכן כתב רבינו מנוח בהגהותיו על הרמב"ם (שם): **"ומנהגנו לחלוק האחד קודם קריאת ההגדה, משום דאמרינן הא לחמא עניא ודרך עניות בפרוסה"**.

לפי זה מדוקדק היטב מה שהסמיכו הטור והמחבר: **"ויקח מצה האמצעית ויבצענה לשנים"**, עם מה שאמרו אחר כך: **"ויגביה הקערה שבה המצות ויאמר הא לחמא"**, כי לפי המבואר שני הדברים קשורים זה בזה, שמטעם זה פורסים את המצה לפני אמירת ההגדה, כדי שנוכל לומר על הפרוסה **"הא לחמא עניא"**.

אלא שגם על אמירת **"הא לחמא עניא"** קשה קושיא זו, מאחר שמדובר בו על אכילת מצה **"לחמא עניא"** ועל אכילת הסעודה **"כל דכפין ייתי וייכול"**, מדוע תיקנו לאומרו לפני מצות סיפור יציאת מצרים, הלא היה יותר ראוי להמתין עד אחרי הברכה **"גאל ישראל"** שכבר גמרנו לספר ביציאת מצרים, וכמו שאנו אוכלים מרור לפני הסעודה, כך נעשה לפני הסעודה **"יחץ"** לחלק את המצה האמצעית, ואחר כך נאמר **"הא לחמא עניא"**, כדי לבאר בכך הטעם שמחלקים את המצה כי דרכו של עני בפרוסה.

שילוב שתי הדרשות "לחם עוני" "לחם עני"

והנה מה שמצינו על כך ביאור נפלא בדברי בעל ה"תניא" ב"שלחן ערוך הרב" (סימן תעג סעיף לו), שמבאר הטעם שמחלקים את המצה לפני אמירת ההגדה:

"לפי שצריך לומר ההגדה על מצה הראוי לצאת בה ידי חובתו, שנאמר תאכל עליו מצות לחם עוני, ודרשו חכמים שעונין עליו דברים הרבה, ומתוך שנאמר לחם עני חסר וא"ו דרשו חכמים, לחם עני דרכו של עני בפרוסה אף כאן בפרוסה, שהמצה שיוצא בה ידי חובתו לא תהיה שלימה אלא פרוסה ועליה יאמר ההגדה".

ביאור דבריו, כי מאחר שדרשו בגמרא שתי דרשות מהקרי והכתיב, כי על הקרי **"לחם עוני"** דרשו **"לחם שעונין עליו דברים"**, דהיינו שאומרים עליו את ההגדה, כדי לקיים מצות סיפור יציאת מצרים בשעה שהמצות מונחות לפניו, ועל הכתיב **"לחם עני"** דרשו **"מה עני שדרכו בפרוסה אף כאן בפרוסה"**, לכן אנו מחברים יחד את שני הפירושים, שצריך לספר ביציאת מצרים על מצה פרוסה שמקיימים בה מצות אכילת מצה, ובכך אנו מקיימים את הקרי **"לחם עוני"** שעונין עליו דברים הרבה, ואנו מקיימים גם את הכתיב **"לחם עני"** לומר את ההגדה על פרוסה כדרכו של עני.

מעתה מבואר היטב מה שאנו מקדימים לחלק את המצה לשני חלקים, כדי לומר **"הא לחמא עניא"** על מצה הפרוסה לפני סיפור יציאת מצרים, ואין אנו ממתינים לעשות כן לפני הסעודה, כי אנו רוצים לקיים מצות סיפור יציאת מצרים על מצה שנקראת **"לחם עני"** כדרכו של עני בפרוסה, וגם **"לחם עוני"** שעונים עליו דברים הרבה.

אלא שעתה מוטלת עלינו החובה ליישב הפליאה הגדולה, על מה שצוה הקב"ה לאכול בליל פסח **"לחם עני"**, שהוא מצה פרוסה כדרכו של עני. ואין לומר כדי לספר בכך על עניים של ישראל, שהרי כשיצאו ישראל ממצרים לא יצאו כעניים אלא כעשירים ברכוש גדול, כמו שכתוב (שמות יא-ב): **"דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב"**, כדי לקיים בכך מה שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו (בראשית טו-יד): **"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"**. אם כן לשם מה צוה הקב"ה לקיים מצות אכילת מצה **"לחם עני"**, כדרכו של עני בפרוסה.

עוד ראוי להתבונן במה שנתייגעו המפרשים לבאר הטעם שבעת **"יחץ"** כשבוצעים את המצה לשנים, אנו לוקחים פרוסה אחת לקיים בה מצות אכילת מצה, והפרוסה השניה מטמינים לאכילת האפיקומן, וצריך להבין הטעם שאנו מצרפים את שתי הפעולות יחד, שהרי אפשר לקחת את האפיקומן בסוף הסעודה.

זאת ועוד צריך ביאור, מה שהביא ה"מגן אברהם" (סימן תעג ס"ק כא) בשם המהרי"ל, כי כשפורסים את המצה ב"יחץ" לשני חלקים, יקח את החלק הגדול יותר לאפיקומן משום חביבות המצוה, וכן הוא המנהג על פי רבינו האריז"ל ב"שער הכוונות" (פסח דרוש ו) שמבאר הענין בדרך סוד. וצריך ביאור להבין הענין גם בדרך מחשבה השוה לכל נפש.

כל בו: פורסים את המצה ב"יחץ" זכר למה שפרסו יוצאי מצרים את מצתם כדי לתת לאלו שאין להם

יוצאי מצרים אמרו: "כל דכפין ייתי וייכול" לאלו שלא הצליחו לעשות בצק משום שיצאו ממצרים בחיפזון

תנא דבי אליהו: "יוצאי מצרים מצוה אחת היתה בידן... שעשו כולם אגודה אחת וכרתו ברית לגמול חסד זה עם זה"

"כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי במדבר" הביטוי "חסד" מרמז על החסד שעשו בפריסת המצה

ביאור נפלא של ה"כל בו" על "הא לחמא עניא"

רחש לבי דבר טוב לבאר כל זה על פי מה שמצינו פירוש נפלא על "הא לחמא עניא" בדרך הפשט, בדברי ה"כל בו" (ביאור ההגדה) שטמון בו אוצר בלום, ומשום מה לא נתפרסם כראוי בתוך הפירושים הרבים המקשטים את ההגדה, הנה הדברים בלשון קדשו:

"הא לחמא עניא. פירוש, זו הודעה לתינוקות, למה אנו מחלקין המצה לשתים כדרכו של עני, דלחם עוני אכלו אבותינו במצרים דרך חיפזון, והיו אומרים זה אל זה, כל דכפין ייתי וייכול, כלומר כל מי שלא התקין יבוא אצלי, שהרי אצלי מתוקן, וכל מאן דצריך ייתי ויפסח ולא יתמהמה על זה. השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל, כלומר יש לנו לשמוח על זה שאנו נאכל עתה בחפזון, לשנה הבאה נהיה בארץ ישראל, ונאכל שם במתון כרצונינו, ואם השתא אנו עבדים, לשנה הבאה נהיה כולנו חפשים, כל זה מספר שאמרו אבותינו ואנו עושין דוגמתן".

ביאור הדברים על פי מה שכתוב (דברים טז-ג): **"שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני כי בחיפזון יצאת מארץ מצרים"**. ופירש רש"י: **"לחם עוני, לחם שמזכיר את העוני שנתענו במצרים. כי בחיפזון יצאת, ולא הספיק בצק להחמיץ"**. מבואר מזה כי מה שאוכלים לחם עוני הוא מפאת שיצאו בחיפזון ולא היה להם זמן להכין לחם כראוי. לכן מצינו בפסח מצרים שצריך לאכול אותו בחיפזון, כמו שכתוב (שמות יב-יא): **"ואכלתם אותו בחיפזון פסח הוא לה'"**.

ומבאר ה"כל בו" כי מטעם זה אחרי שעשינו **"יחץ"**, אנו אומרים לתינוקות **"הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים"**, כדי לבאר בזה

רם התורה
לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה
RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

שבילי פנחס

ביאור נשגב של ה"כל בו" שראוי לפרסם בימים אלו

יוצאי מצרים עשו "יחץ" ופרסו את המצות שלהם כדי לתת פרוסות מצות לאלו שלא היה להם

דברי חיזוק על הקשר בין אבות לבנים

לקראת שבת הגדול הבא עלינו לטובה, דבר בעתו מה טוב לפתוח בדברי חיזוק על המצב הקשה השורר בעולם מפאת המגפה, שגורם לאנשים להיסגר בבית עם כל המשפחה, והרי כלל גדול גילה לנו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כפי שהביא ב"תולדות יעקב יוסף" (פרשת נח) שצריך לחפש בכל דין את החסד הטמון בו, ועל ידי זה אנו ממתיקים את הדין לחסד, שזה היה כוחו של נחום איש גם זו (תענית כא.) שאמר על הכל: **"גם זו לטובה"**, כי על ידי האמונה שגם הדין הוא לטובה נהפך הדין לחסד.

נקדים מה שהביא ה"מטה משה" (דיני פסח סימן תקמב) בשם רבו המהרש"ל, הטעם שקוראים לשבת שלפני הפסח **"שבת הגדול"**, על שם ההפטרה שרבים נוהגים לקרוא בשבת הגדול בדברי מלאכי הנביא, שמסתיים בפסוק (מלאכי ג-כג): **"הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' 'הגדול' והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"**.

ויש להוסיף תבלין לבאר הקשר בין שבת הגדול לקירוב הגאולה על ידי שישלח הקב"ה את אליהו הנביא, על פי מה שמבואר בתוספות (שבת פז: ד"ה ואותו יום) הטעם שקוראים לשבת שלפני הפסח **"שבת הגדול"**:

"ועל כן קורין אותו שבת הגדול, לפי שנעשה בו נס גדול, כדאמרינן במדרש כשלקחו פסחיהם באותה שבת, נתקבצו בכורות אומות העולם אצל ישראל ושאלום למה היו עושין כך, אמרו להן זבח פסח לה' שיהרוג בכורי מצרים, הלכו אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש ממנו שישלחו ישראל ולא רצו, ועשו בכורות מלחמה והרגו מהן הרבה, הדא הוא דכתיב (תהלים קלו-י) **למכה מצרים בבכוריהם"**.

נמצינו למדים מזה כי בשבת הגדול נעשה הנס, שהיה פירוד גדול בין בכורי המצרים לאבותיהם, וידוע מה שאמר החכם מכל אדם (קהלת ז-יד): **"זה לעומת זה עשה האלקים"**. נמצא כי בשבת הגדול שהיה פירוד גדול בין אבות לבנים בצד הקליפה, יש סגולה נפלאה בצד הקדושה לקרב בין אבות לבנים, לכן הזמן גורם לקרב מה שהבטיח הקב"ה לשלוח את אליהו הנביא: **"והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"**.

הנה כי כן כאשר אנו רואים המצב הקשה שגרם לחזק הקשר בין אבות לבנים שמוכרחים לשבת יחד בבית, עלינו למצוא בתוך הצרה את הנקודה הנפלאה של נחום איש גמזו שאמר על הכל **"גם זו לטובה"**, כי נוצר מצב שהאבות יכולים להתקשר טוב יותר עם צאצאיהם לחנכם בתורה ובמעשים טובים.

והרי זה בגדר הכנה לגאולה העתידה כפי שהבטיח הקב"ה: **"הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"**. לכן הבה ננצל את המצב לחזק את הקשר בין אבות לבנים בדרך התורה המסורה לנו מדור לדור, כהכנה לקראת הגאולה העתידה במהרה בימינו אמן.

הטעם שבוצעים את המצה לפני "הא לחמא עניא"

לקראת חג הפסח הבא עלינו לטובה, הבה נתבונן בסימן הרביעי מתוך ט"ו הסימנים שנזכרו בתחילת הסדר **"יחץ"**, שפירושו כמבואר בשלחן ערוך (או"ח סימן תעג סעיף ו): **"ויקח מצה האמצעית ויבצענה לשתים"**. וביאר ה"מגן אברהם" (ס"ק כ) כי מקור המנהג לבצוע את המצה לשנים, הוא ממה שכתוב בפרשת ראה (דברים טז-ג): **"שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי"**.

והנה יש כאן קרי וכתיב, כי הקרי עם הנקודות הוא **"לחם עוני"** והכתיב בלי הנקודות הוא **"לחם עני"**, דרשו על כך בגמרא (פסחים קטו:): **"לחם עוני, לחם שעונין עליו דברים הרבה. דבר אחר לחם עוני, עני כתיב, מה עני שדרכו בפרוסה אף כאן בפרוסה"**. וכן שנינו בגמרא (ברכות לט:): **"אמר רב פפא, הכל מודים בפסח שמניח פרוסה בתוך שלימה ובוצע, מאי טעמא לחם עני כתיב"**.

אימתי בוצעים את המצה, בהתחלת הסדר או בהתחלת הסעודה. על כך מצינו מחלוקת בין הראשונים, הרמב"ם כתב (הלכות חמץ ומצה פ"ח ה"ו): **"מברך על נטילת ידים, ונוטל ידיו שניה שהרי הסיח דעתו בשעת קריאת ההגדה, ולוקח שני רקיקין, חולק אחד מהן ומניח הפרוסה לתוך שלם ומברך"**. מבואר מדברי הרמב"ם שבוצעים את המצה רק אחרי שנוטלים ידים לפני ברכות "המוציא" ו"על אכילת מצה".

אולם ה"טור" כתב (או"ח שם): **"ויקח מצה האמצעית ויבצענה לשנים, ויתן חציה לאחד מן המסובין לשומרה לאפיקומן... וחציה השני ישים בין ב' השלימות, כדי שיפגע בשלימה תחלה כשיבוא לברך ברכת המוציא שממנה יש לו לבצוע, ויגביה הקערה שבה המצות ויאמר הא לחמא וכו' עד מה נשתנה"**. מבואר מדבריו שבוצעים את המצה בתחילת הסדר לפני אמירת **"הא לחמא עניא"**. וכן פסק המחבר בשלחן ערוך (שם), וכך נוהגים בכל

רם התורה
לזכות רפואה שלמה:
מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה ואברהם יהודה בן שרה רבקה
RAMAPOST MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

SUBSCRIBE ONLINE!

FILL OUT THE ONLINE FORM TO SUBSCRIBE:
RAMAPOST.COM/SUBSCRIBE-DIVREI-TORAH

בס"ד

Ramapost offers a weekly printed subscription to the following Divrei Torah:

Please fill out the online form at **RAMAPOST.COM/SUBSCRIBE-DIVREI-TORAH** to subscribe. We ask that your free printed divrei torah be picked up every Friday at our Monsey (Rt 59) or Wesely Hills/Pomona location.

Meoros Hatzadikkim
Dvar Torah & Weekly Yahrzeits
(English)
Ramapost.com/meoros-hatzadikkim

Sichat Hashavua
(Hebrew)

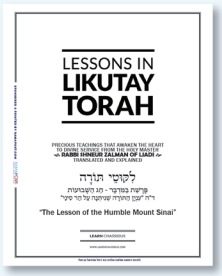

Likutay Torah
(English)

Oneg Shabbos
(English)

Hitkashrut
(Hebrew)

Ohr Chaim
(Hebrew)

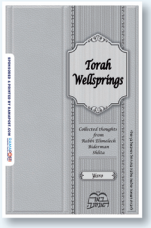

Torah Wellsprings
R' Elimelech Biderman
(English)

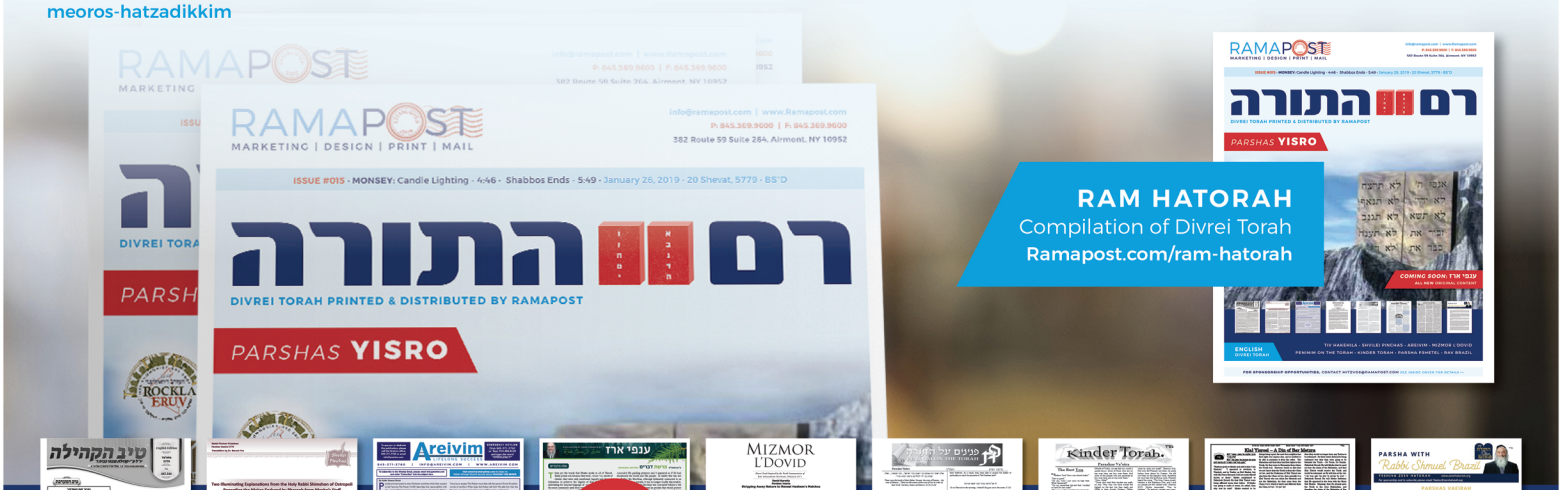

TIV HAKEHILA · SHVILEI PINCHAS · AREIVIM · ANFEI EREZ · MIZMOR L'DOVID · PENINIM · KINDER TORAH · PARSHA PSHETEL · RAV BRAZIL

RAM HATORAH is a free weekly compilation of divrei torah that is organized, printed and distributed by Ramapost to hundreds of readers. You can view/download past and present edtions at **RAMAPOST.COM/RAM-HATORAH.**

טיב הקהילה • שבילי פנחס • דברי חיזוק והתעוררות • חוט של חסד • המברך • דברי שי"ח

FOR MORE INFORMATION PLEASE CONTACT MITZVOS@RAMAPOST.COM

RAMAPOST
ESTABLISHED 2009
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

info@ramapost.com | www.Ramapost.com
P: 845.369.9600 | F: 845.369.9601
382 Route 59 Suite 264, Airmont, NY 10952

בס"ד

SPONSOR A DVAR TORAH

SPONSOR AN ENTIRE WEEK FOR $360

Following Daas Torah, Ramapost is sharing the opporuntity to sponsor weekly Divrei Torah.

The following publications are read by hundreds of people every Shabbos. Sponsor an individual Dvar Torah or the entire collection, in the zechus of a choleh, l'eiluy nishmas, or for someone in need. A small message can be put on the Dvar Torah of your choice which will be distributed across Monsey and online.

CHOOSE A DVAR TORAH TO SPONSOR

CONTACT US WITH A PARSHA AND OPTIONAL MESSAGE

$180

Ram HaTorah
150 WEEKLY*
Compilation of Divrei Torah
(English & Hebrew)

$126

Meoros Hatzadikkim
300 WEEKLY*
Dvar Torah & Weekly Yahrzeits
(English)

$100
(MONTHLY)

Divrei Chizuk
800 MONTHLY*
R' Gamliel Rabinowitz
(Hebrew)

$100

Torah Wellsprings
200 WEEKLY*
R' Elimelech Biderman
(English / Yiddish)

$72

Sichat Hashavua Hitkashrut & Likutay Torah
125 WEEKLY*
(Hebrew / English)

$54

Oneg Shabbos
50 WEEKLY*
Compilation of Divrei Torah
(English)

$*

Areivim
400 WEEKLY*
R' Shmuel Gluck
(English)
***CONTACT INFO@**

***AMOUNT DISTRIBUTED**

RAMAPOST ESTABLISHED 2009
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

info@ramapost.com | www.Ramapost.com
P: 845.369.9600 | F: 845.369.9601
382 Route 59 Suite 264, Airmont, NY 10952

RAMAPOST
ESTABLISHED 2009
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

info@ramapost.com | www.Ramapost.com
P: 845.369.9600 | F: 845.369.9601
382 Route 59 Suite 264, Airmont, NY 10952

ט"ו ניסן תש"פ · 9 אפריל 2020 · **מאנסי:** הדלקת נרות ערב פסח - 7:11 · מוציש"ק - 8:45 (72 דקות) · בסייד · **Vo. 2 | Issue 28 | No. 77**

רם התורה

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

דברי תורה מודפסים ומופצים בחופשיות על ידי ראמָפּוסט

פסח

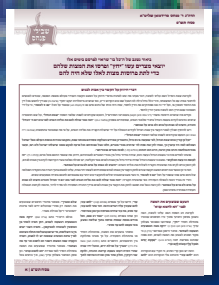

שבילי פנחס • דברי שי"ח

דברי תורה
עברית

FOR SPONSORSHIP OPPORTUNITIES, CONTACT MITZVOS@RAMAPOST.COM SEE INSIDE FOR DETAILS >>